

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

**Διερεύνηση δυνατοτήτων ανάπτυξης πολυπαραμετρικού δείκτη
ευζωίας : ζητήματα φτώχειας, υγείας, εκπαίδευσης,
ισότητας,οικονομικής κατάστασης και ασφάλειας.**

ΒΑΡΒΑΡΑ ΠΑΥ. ΤΣΑΚΙΡΙΔΟΥ

ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Που υποβλήθηκε στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

“ Διατροφή Ευζωία και Δημόσια Υγεία”

του Τμήματος Επιστήμης Τροφίμων και Διατροφής

ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση Διπλώματος Ειδίκευσης

Μύρινα, Λήμνος

9 Ιουνίου 2023

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

Αξιολόγηση Διπλωματικής Διατριβής της : Τσακιρίδου Βαρβάρας

Θέμα: Διερεύνηση δυνατοτήτων ανάπτυξης πολυπαραμετρικού δείκτη ευζωίας : ζητήματα φτώχειας, υγείας, εκπαίδευσης, ισότητας, οικονομικής κατάστασης και ασφάλειας.

Ημερομηνία παρουσίασης: 09-06-2023

Η παρούσα διπλωματική διατριβή αφού εξετάστηκε ως προς: τη δομή/μορφή της εργασίας, τη σαφήνεια του ερευνητικού ερωτήματος, τη βιβλιογραφική έρευνα, τη θεωρητική τεκμηρίωση, τη μεθοδολογία, το εμπειρικό μέρος, την αυτονομία της έρευνας, την ποιότητα παρουσίασης καθώς και τελικά συμπεράσματα της έρευνας, από την τριμελή επιτροπή αξιολόγησης που αποτελείται από τους:

Βάσιο Κ. Γεώργιο	Γιαγκίνη Κωνσταντίνο	Τρούμπη Ι. Ανδρέα
Επίκουρος Καθηγητής	Αναπληρωτής Καθηγητής	Καθηγητής
Τμήμα Επιστήμης	Τμήμα Επιστήμης	Τμήμα Περιβάλλοντος
Τροφίμων και Διατροφής	Τροφίμων και Διατροφής	Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Πανεπιστήμιο Αιγαίου	Πανεπιστήμιο Αιγαίου	

Συνολικά αξιολογήθηκε με βαθμό 10

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ

Κωνσταντίνος Γιαγκίνης

Αναπληρωτής Καθηγητής

Είμαι συγγραφέας αυτής της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας και κάθε βοήθεια στην οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων ή ιδεών, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά, ειδικά για τη συγκεκριμένη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία.

Λήμνος, Ιούνιος 2023

Τσακιρίδου Βαρβάρα

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Την παρούσα εργασία την αφιερώνω στην κόρη μου Δανάη για την υπομονή που έχει δείξει όλο αυτό το διάστημα.

« Δε μετράνε όλα όσα μπορούν να μετρηθούν,
ούτε μπορούν να μετρηθούν όλα όσα μετράνε».

AlbertEinstein

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή κ. Τρούμπη Ανδρέα για την καθοδήγηση που μου πρόσφερε απλόχερα πάνω στη συγκεκριμένη εργασία και την υπομονή του καθόλη τη διάρκεια της έρευνας.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ονομάζομαι Τσακιρίδου Βαρβάρα. Κατάγομαι από τη Βυρώνεια Σερρών και τα τελευταία χρόνια κατοικώ στην πόλη των Σερρών. Είμαι απόφοιτος του Τμήματος Φαρμακευτικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Εργάζομαι ως αυτοαπασχολούμενη φαρμακοποιός από το 2006 με έδρα την Αναγέννηση Σερρών.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΤΙΤΛΟΣ

Διερεύνηση δυνατοτήτων ανάπτυξης πολυπαραμετρικού δείκτη ευζωίας : ζητήματα φτώχειας, υγείας, εκπαίδευσης, ισότητας, οικονομικής κατάστασης και ασφάλειας.

Τσακιρίδου Βαρβάρα

Τα τελευταία χρόνια, η βελτίωση της ανθρώπινης ευημερίας αποτελεί κύριο στόχο της διεθνούς πολιτικής. Η υιοθέτηση από τα Κράτη Μέλη του ΟΗΕ των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης 2030 (SDGs) αναδεικνύει την αντίληψη της σύνδεσης της ανθρώπινης ευημερίας με τα 17 διαφορετικά πεδία που περιγράφουν την ανθρώπινη ανάπτυξη. Η έννοια της ευημερίας είναι πολυδιάστατη. Το αυξανόμενο ενδιαφέρον για την ανθρώπινη ευημερία ως μέτρο ανάπτυξης, προέρχεται από τη συνεχή αναγνώριση της αποτυχίας των οικονομικών δεικτών να απεικονίσουν επαρκώς τις μη οικονομικές πτυχές της ζωής των ανθρώπων. Η εστίαση σε έναν μόνο δείκτη ευημερίας όπως το εισόδημα οδηγεί σε μια προσέγγιση της ευημερίας η οποία δεν λαμβάνει υπόψη την ετερογένεια μεταξύ ατόμων και χωρών. Προέκυψε, λοιπόν, η ανάγκη να οριστεί και να μετρηθεί η ευημερία σε εθνικό επίπεδο έτσι ώστε να λειτουργήσει ως στόχος της εθνικής δημόσιας πολιτικής. Για το λόγο αυτό απαιτούνται σαφώς καθορισμένοι και μετρήσιμοι δείκτες ευημερίας ώστε να παρακολουθείται η πρόοδος μιας κοινωνίας και να τονίζονται κοινωνικά ζητήματα που απαιτούν προσοχή και προσαρμοστική δράση. Στην παρούσα εργασία προσπαθήσαμε να συνθέσουμε έναν πολυπαραμετρικό δείκτη ανθρώπινης ευημερίας. Στον δείκτη αυτό συμπεριλάβαμε ενδείκτες τους οποίους επιλέξαμε βάσει των 8 πρώτων Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης, τον εφαρμόσαμε σε 3 διαφορετικές χρονιές, για τέσσερις αντιπροσωπευτικές χώρες, η επιλογή των οποίων έγινε από την κατάταξη του HDI.

Λέξεις-κλειδιά: ανθρώπινη ευημερία, οικονομικοί δείκτες, δείκτες ευημερίας, ενδείκτες, στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης.

ABSTRACT

TITLE

Exploring possibilities for developing a multi-parametric well-being index : issues of poverty, health, education, equality, economic status and security.

Tsakiridou Varvara

In recent years, the improvement of human well-being has been a major goal of international policy. The adoption by UN Member States of the Sustainable Development Goals 2030 (SDGs) highlights the concept of connecting human well-being with the 17 different fields that describe human development. The concept of well-being is multidimensional. The growing interest in human well-being as a measure of development stems from the continued recognition of the failure of economic indicators to adequately reflect the non-economic aspects of people's lives. Focusing on a single indicator of well-being such as income leads to an approach to well-being that does not take into account the heterogeneity between individuals and countries. Thus, the need to define and measure well-being at the national level emerged so that it could function as a national public policy objective. For this reason, clearly defined and measurable indicators of well-being are required to monitor the progress of a society and to highlight social issues that require attention and adaptive action. In the present paper we tried to synthesize a multiparametric index of human well-being. In this index we included indicators which we selected based on the first 8 Sustainable Development Goals, we applied it in 3 different years, for four representative countries, whose selection was made by the HDI ranking.

Keywords: human well-being, economic index, well-being index, indicators, Sustainable Development Goals

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	I
ABSTRACT.....	II
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	III
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ.....	IV
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	V
1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
2 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	4
2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΥΖΩΙΑΣ.....	4
2.2 ΤΟ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΙΟΝ (ΑΕΠ) ΩΣ ΜΕΤΡΟ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ.....	5
2.3 ΕΥΡΕΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ.....	7
2.4 ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.....	9
2.5 ΒΙΩΣΙΜΗ ΕΥΗΜΕΡΙΑ.....	11
3 ΥΛΙΚΑ	16
3.1 ΣΥΛΛΟΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	16
3.2 ΕΠΙΛΟΓΗ ΧΩΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ, ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	16
3.3 ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΝΔΕΙΚΤΩΝ.....	18
4 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	29
5 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	33
6 ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	34
7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	38
8 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	39
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	45

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

ΓΡΑΦΗΜΑ	ΣΕΛΙΔΑ
Γράφημα 1	45

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ	ΣΕΛΙΔΑ	ΠΙΝΑΚΑΣ	ΣΕΛΙΔΑ
Πίνακας 1	46	Πίνακας 22	66
Πίνακας 2	47	Πίνακας 23,24	67
Πίνακας 3	48	Πίνακας 25, 26	68
Πίνακας 4	49	Πίνακας 27, 28	69
Πίνακας 5	50	Πίνακας 29 ,30, 31	70
Πίνακας 6	51	Πίνακας 32	71
Πίνακας 7	52	Πίνακας 33, 34, 35	72
Πίνακας 8	53	Πίνακας 36, 37, 38,39	73
Πίνακας 9	54		
Πίνακας 10	55		
Πίνακας 11	56		
Πίνακας 12	57		
Πίνακας 13	58		
Πίνακας 14	59		
Πίνακας 15	60		
Πίνακας 16	61		
Πίνακας 17	62		
Πίνακας 18	63		
Πίνακας 19, 20	64		
Πίνακας 21	65		

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια, η βελτίωση της ανθρώπινης ευημερίας αποτελεί κύριο στόχο της διεθνούς πολιτικής σε όλα τα πεδία προτεραιότητας μιας σύγχρονης κοινωνίας. Το γεγονός αυτό αναδεικνύεται πρωτίστως στην υιοθέτηση από τα Κράτη Μέλη του ΟΗΕ των λεγόμενων Πλανητικών Στόχων Βιωσιμότητας 2030 (Sustainable Development Goals 2030). Στο πλαίσιο των SDGs, διακρίνεται η αντίληψη της σύνδεσης εννοιών όπως «ποιότητα ανθρώπινης ζωής» ή «ανθρώπινη ευημερία» με 17 διαφορετικά πεδία, κλιμακούμενα από την εξάλειψη της πείνας, την εκπαίδευση των νέων ή τα δικαιώματα γυναικών και μειονοτήτων έως τα πολυδιάστατα ζητήματα ενός υγιούς φυσικού (αβιοτικού και βιοτικού) περιβάλλοντος. Ο εκτεταμένος κατάλογος ειδικών στόχων υπογραμμίζει, τουλάχιστον συμβολικά, την αναγνώριση από τη διεθνή κοινότητα των ελλειμμάτων και υστερήσεων της εξέλιξης της ανθρώπινης πορείας στο χρόνο.

Αν τα SDGs είναι η οδηγός ομπρέλλα πολιτικών για την ανθρώπινη ανάπτυξη, η θεώρηση των εννοιών «ποιότητα ανθρώπινης ζωής» ή «ανθρώπινη ευημερία» εξειδικεύεται ανά πεδίο ενδιαφέροντος. Για παράδειγμα, το IPCC(Intergovernmental Panel on Climate Change) προτάσσει ζητήματα άμεσα συνδεδεμένα ή επικαθοριζόμενα από την κλιματική αλλαγή, όπως η ανθρώπινη υγεία και ο επισιτισμός. Παράλληλα, το IPBES(Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services) συσχετίζει έντονα την ευημερία και την ποιότητα ζωής με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημικών υπηρεσιών ως συνεισφορών της φύσης στον Άνθρωπο.

Ως προκύπτει από την καλπάζουσα βιβλιογραφία (> 200.000 επιστημονικές δημοσιεύσεις στη διεθνή έγκυρη βάση δεδομένων Web of Science):

- το εννοιολογικό περιεχόμενο των όρων «ποιότητα ζωής» και «ανθρώπινη ευημερία» δεν είναι ταυτόσημο ή συνώνυμο. Σημαντικές διαφορές θεώρησης προκύπτουν ανάλογα με το πολιτισμικό πλαίσιο αναφοράς, π.χ., Δυτική κοσμοθεώρηση του εκσυγχρονισμού και των αξιών έναντι της αντίστοιχης του Νότου. Ιδιαίτερα χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Φύσης, όπου η Δύση υιοθετεί μian ωφελμιστική προσέγγιση, ενώ ο Νότος μian αντίληψη ως Μητέρας Γης.
- Αποτελεί πλέον κατάκτηση του συλλογικού ανθρώπινου νοείν ότι «ποιότητα ζωής» και «ευημερία» είναι πολυδιάστατες έννοιες. Δεν νοείται πλέον «ποιότητα ζωής» άνευ εξισορρόπησης υπηρεσιών υγείας ή εκπαίδευσης, αλλά και επαρκούς και ασφαλούς διατροφής, ικανών συνθηκών εργασίας ή ισοτίμων δικαιωμάτων. Επίτευξη καλών επιδόσεων σε έναν τομέα και ισχυρή υστέρηση σε άλλον, εκ των πραγμάτων, οδηγεί σε απόκλιση από κάποιο ιδανικό πρότυπο «ποιότητας».

Το αυξανόμενο ενδιαφέρον για την ανθρώπινη ευημερία ως μέτρο ανάπτυξης, προέρχεται από τη συνεχή αναγνώριση της αποτυχίας των οικονομικών δεικτών να απεικονίσουν επαρκώς τις μη οικονομικές πτυχές της ζωής των ανθρώπων (Klugman et al., 2011). Ο μεγάλος αριθμός αγαθών και υπηρεσιών που παρέχονται στα ανεπτυγμένα κράτη δε μπορεί να απεικονίσει την υποκειμενική ευημερία των πολιτών τους (Easterbrook, 2004).

Ο συγγραφέας Yuval Noah Harari αναφέρει χαρακτηριστικά στο βιβλίο του «Sapiens, Μια σύντομη ιστορία του ανθρώπου»:

“Ως εδώ έχουμε πραγματευτεί την ευτυχία σαν να είναι κατά κύριο λόγο προϊόν υλικών παραγόντων, όπως η υγεία, η διατροφή και ο πλούτος. Αν οι άνθρωποι είναι πιο πλούσιοι και πιο υγιείς, πρέπει να είναι και πιο ευτυχισμένοι. Είναι όμως αυταπόδεικτο αυτό; Φιλόσοφοι, ιερείς και ποιητές έχουν στοχαστεί σχετικά με τη φύση της ευτυχίας για χιλιάδες χρόνια και πολλοί έχουν καταλήξει ότι οι κοινωνικοί, ηθικοί και πολιτισμικοί παράγοντες ασκούν εξίσου μεγάλη επίδραση με τις υλικές συνθήκες στην ευτυχία μας. Μήπως οι άνθρωποι στις σύγχρονες κοινωνίες υποφέρουν πολύ από την αλλοτρίωση και την έλλειψη νοήματος, παρά την ευμάρεια τους; Και μήπως οι λιγότερο ευκατάστατοι πρόγονοί μας αντλούσαν πολύ μεγαλύτερη ικανοποίηση από την κοινότητα, τη θρησκεία και το δέσιμο με τη φύση;

Τις τελευταίες δεκαετίες, ψυχολόγοι και βιολόγοι έχουν αποδεχτεί την πρόκληση να μελετήσουν επιστημονικά τι κάνει πραγματικά τους ανθρώπους ευτυχισμένους. Το χρήμα, η οικογένεια, γενετικοί παράγοντες ή μήπως η αρετή; Το πρώτο βήμα είναι να ορίσουμε αυτό που πρόκειται να μετρηθεί. Ο γενικά αποδεκτός ορισμός της ευτυχίας είναι η «υποκειμενική ευημερία». Σύμφωνα με αυτόν τον ορισμό, η ευτυχία είναι κάτι που αισθάνομαι μέσα μου, μια αίσθηση άμεσης απόλαυσης ή μακροπρόθεσμης ικανοποίησης με τον τρόπο που εξελίσσεται η ζωή μου. Αν είναι κάτι που το νιώθω μέσα μου, πως μπορεί να μετρηθεί από έξω; Θεωρητικά, αυτό θα μπορούσε να γίνει ζητώντας από τους ανθρώπους να μας πουν πώς αισθάνονται. Έτσι, οι ψυχολόγοι ή οι βιολόγοι που θέλουν να εκτιμήσουν πώς αισθάνονται οι ευτυχισμένοι άνθρωποι, τους δίνουν να συμπληρώσουν ερωτηματολόγια και καταγράφουν τα αποτελέσματα.[...]

Ένα ενδιαφέρον συμπέρασμα είναι ότι το χρήμα όντως φέρνει ευτυχία. Όμως μέχρι ενός σημείου και μετά το σημείο αυτό παύει να έχει ιδιαίτερη σημασία.[...]

Ένα άλλο ενδιαφέρον εύρημα είναι ότι η ασθένεια μειώνει την ευτυχία βραχυπρόθεσμα, αλλά είναι πηγή μακροπρόθεσμης δυσαρέσκειας μόνο αν η κατάσταση του ατόμου επιδεινώνεται διαρκώς ή αν η ασθένεια επιφέρει συνεχή και εξουθενωτικό πόνο.[...]

Όμως το πιο σημαντικό εύρημα από όλα είναι ότι η ευτυχία δεν εξαρτάται πραγματικά από τις αντικειμενικές συνθήκες που αφορούν τον πλούτο, την υγεία ή ακόμα και την κοινότητα. Αντίθετα, εξαρτάται από το συσχετισμό ανάμεσα στις αντικειμενικές συνθήκες και τις υποκειμενικές προσδοκίες.[...]

Μπορεί να πείτε ότι δεν χρειαζόμαστε ένα τσούρμο από ψυχολόγους με τα ερωτηματολόγια τους για να το ανακαλύψουμε αυτό. Προφήτες, ποιητές και φιλόσοφοι συνειδητοποίησαν χιλιάδες χρόνια πριν ότι το να είσαι ικανοποιημένος με αυτά που ήδη έχεις είναι πολύ πιο σημαντικό από το να αποκτάς ακόμα περισσότερα από αυτά που θέλεις. Ωστόσο, είναι ωραία όταν η σύγχρονη έρευνα-στηριγμένη από μπόλικους αριθμούς και διαγράμματα- φτάνει στα ίδια συμπεράσματα με τους αρχαίους».(Haragi, 2011)

Η έννοια της ευημερίας είναι πολυδιάστατη. Σύμφωνα με την Έκθεση της Επιτροπής για την Μέτρηση Οικονομικής Απόδοσης και Κοινωνικής Προόδου, για να οριστεί τι σημαίνει ευημερία πρέπει να χρησιμοποιηθεί ένας πολυδιάστατος ορισμός. Οι διαστάσεις που πρέπει να λαμβάνονται ταυτόχρονα υπόψη είναι το βιοτικό επίπεδο, η υγεία, η εκπαίδευση, προσωπικές δραστηριότητες συμπεριλαμβανομένης της εργασίας, πολιτική φωνή και διακυβέρνηση, κοινωνικές σχέσεις, περιβάλλον, ανασφάλεια. Όλες αυτές οι διαστάσεις διαμορφώνουν την ευημερία των ανθρώπων, και ωστόσο πολλές από αυτές χάνονται από τα συμβατικά μέτρα εισοδήματος.(Stiglitz et al., 2009)

Η εστίαση σε έναν μόνο δείκτη ευημερίας όπως το εισόδημα οδηγεί σε μια προσέγγιση της ευημερίας η οποία δεν λαμβάνει υπόψη την ετερογένεια μεταξύ ατόμων και χωρών. Οι σύνθετοι δείκτες της ευημερίας επιτρέπουν τη σύγκρισή της μεταξύ των ατόμων μιας κοινωνίας είτε ως προς το χρόνο είτε ως προς το χώρο. (Decancq & Lugo, 2013)

Πρόέκυψε, λοιπόν, η ανάγκη να οριστεί και να μετρηθεί η ευημερία σε εθνικό επίπεδο έτσι ώστε να λειτουργήσει ως στόχος της εθνικής δημόσιας πολιτικής.

2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο στόχος της παρούσας εργασίας είναι να διερευνηθούν οι δυνατότητες σύνθεσης ενός πολυπαραγοντικού δείκτη ευημερίας, στον οποίο θα συμπεριλαμβάνονται ζητήματα φτώχειας, υγείας, εκπαίδευσης, ισότητας, οικονομικής κατάστασης και ασφάλειας. Το κύριο ερευνητικό ερώτημα που θέσαμε είναι ποια βήματα ακολουθούμε για τη σύνθεση ενός πολυδιάστατου δείκτη ευημερίας, ο οποίος εκτός από τεχνοκρατικά χαρακτηριστικά να περιλαμβάνει κοινωνικές, οικονομικές και θεσμικές πτυχές, όπως αναφέρονται στην Αντζέντα του 2030 της Βιώσιμης Ανάπτυξης και να είναι αντιπροσωπευτικές της αίσθησης που έχει ο άνθρωπος ως προς την ευζωία. Τα επιμέρους ερωτήματα που προέκυψαν αφορούν τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίσαμε κατά τη σύνθεση και τον τρόπο επίλυσης τους καθώς και ποιες αδυναμίες εντοπίσαμε κατά την εφαρμογή του.

Η εργασία είναι δομημένη ως εξής:

Στην ενότητα 2 παρουσιάζουμε το θεωρητικό πλαίσιο στο οποίο αναφέρουμε τον ορισμό της ευζωίας, διερευνούμε τη σχέση μεταξύ Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος και ευημερίας, παρουσιάζουμε τις ευρέως χρησιμοποιούμενες μετρήσεις ευημερίας, αναφερόμαστε στη χρήση της ευημερίας για την αξιολόγηση και το σχεδιασμό της δημόσιας πολιτικής και τέλος ασχολούμαστε με την βιώσιμη ευημερία και παρουσιάζουμε τους στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης βάσει των οποίων επιλέξαμε τους ενδείκτες που θα συμπεριλάβουμε στον δείκτη ευημερίας.

Στην ενότητα 3 παρουσιάζουμε τα εργαλεία που χρησιμοποιήσαμε, στη ενότητα 4 τη μεθοδολογία με την οποία συνθέσαμε τον δείκτη. Στην ενότητα 5 παρουσιάζουμε τα αποτελέσματα στην ενότητα 6 τη συζήτηση και στην ενότητα 7 τα συμπεράσματα που προέκυψαν.

2.1 Ορισμός ευζωίας

Η ευζωία είναι μια πολύπλοκη και πολυδιάστατη έννοια που περιλαμβάνει παράγοντες που σχετίζονται με τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι βιώνουν και αξιολογούν τη ζωή τους θετικά. Ένας ζωικός οργανισμός βιώνει ένα καλό επίπεδο ευζωίας όταν (σύμφωνα με αντικειμενικές και επιστημονικές αποδείξεις) είναι υγιής, διαβιού σε καλό περιβάλλον, σιτίζεται ορθά, είναι ασφαλής, ικανός να εκφράσει την έμφυτη εγγενή συμπεριφορά του και δεν υποφέρει από δυσάρεστες καταστάσεις όπως πόνο, φόβο, άγχος. Η ευεξία (wellbeing) είναι επιμέρους έννοια της ευζωίας και αναφέρεται στην εμπειρία της υγείας, της ευτυχίας, της ευημερίας και περιλαμβάνει καλή ψυχική υγεία, υψηλή ικανοποίηση ζωής, αίσθηση νοήματος ή σκοπού και ικανότητα διαχείρισης του στρες (Ryff & Keyes, 1995).

Η ευημερία ενσωματώνει την ηδονική ευεξία και την ευδαιμονική ευεξία. Η ηδονική ευεξία περιλαμβάνει την ευχαρίστηση, την απόλαυση, την ικανοποίηση, την άνεση, την ανώδυνη κατάσταση και την ευκολία. Δίνει έμφαση στη σημασία να νιώθουμε καλά. Η ευδαιμονική ευεξία έχει ως αφετηρία ανάγκες ή χαρακτηριστικά που είναι απαραίτητα για την ψυχολογική ωρίμανση και ανάπτυξη του ατόμου όπως νόημα, προσωπική ωρίμανση, αυτογνωσία, ωριμότητα, αριστεία, αυθεντικότητα, αυτονομία και ολοκλήρωση. Αυτές οι μεταβλητές συνδέονται με συγκεκριμένες νοοτροπίες, που περιλαμβάνουν ισορροπημένη εστίαση στον εαυτό του ατόμου αλλά και τους άλλους, ισορροπημένη εστίαση στο παρόν και το μέλλον, εστίαση στην καλλιέργεια για την οικοδόμηση του τι αξίζει και οραματίζεται το ίδιο το άτομο (Steptoe et al., 2015).

Η έννοια της ευδαιμονίας προτάθηκε για πρώτη φορά από τον Αριστοτέλη (350 πΧ), ο οποίος υποστήριξε ότι το να ζει κανείς μια ζωή με περισυλλογή και αρετή σύμφωνα με τη φύση του ατόμου (να ζει αυθεντικά) ήταν το μονοπάτι προς την ευημερία (Norton, 1976). Η ευδαιμονική προσέγγιση είναι μια συνεχής, δυναμική διαδικασία και χαρακτηρίζεται από την καλή λειτουργία σε πολλούς τομείς της ζωής.

Η επιστήμη της ευημερίας τα τελευταία χρόνια έχει εξελιχθεί και μπορεί πλέον να μετρηθεί τόσο σε ατομικό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων μπορούν, μετρώντας την οικονομική ανάπτυξη και την ευημερία, να εφαρμόσουν πολιτικές με στόχο μια ολοκληρωμένη εθνική πρόοδο (Diener et al., 2009).

2.2 Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) ως μέτρο ευημερίας.

Ο Richard Easterlin δημοσίευσε για πρώτη φορά δεδομένα σχετικά με το αν το ΑΕΠ οδηγεί σε ευημερία(Easterlin, 1974). Οι αναλύσεις του αποκάλυψαν ότι το ΑΕΠ και η ικανοποίηση από τη ζωή συσχετίζονται ισχυρά για τις χώρες χαμηλού εισοδήματος. Ωστόσο, μετά από ένα όριο υπάρχει μια ελάχιστη συσχέτιση μεταξύ ΑΕΠ και ικανοποίησης από τη ζωή (Easterlin, 1995).

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν αποτελεί το κυριότερο μακροοικονομικό μέγεθος. Ο βασικός στόχος μέτρησής του είναι η απόκτηση ενός μέτρου της συνολικής ποσότητας αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται για την αγορά σε μια δεδομένη χώρα κατά μια δεδομένη χρονική περίοδο. Ορίζεται ως η συνολική αγοραία αξία όλων των τελικών προϊόντων και υπηρεσιών που παράγονται σε μια χώρα στη διάρκεια μιας ορισμένης χρονικής περιόδου(el.wikipedia,2023).

Το 1934, ο οικονομολόγος Simon Kuznets σχεδίασε το ΑΕΠ ως οικονομικό εργαλείο. Η καθορισμένη και τυποποιημένη μεθοδολογία του επιτρέπει τη διεθνή σύγκριση οπουδήποτε στον κόσμο. Η πρώτη επίσημη δημοσίευση δεδομένων ΑΕΠ έγινε στις Ηνωμένες Πολιτείες το 1942, με κίνητρο τη γρήγορη αξιολόγηση και αύξηση των παραγωγικών δυνατοτήτων στην μεταπολεμική οικονομία. Δημιουργήθηκε, δηλαδή, στον απόηχο της Μεγάλης Ύφεσης και του

Β' Παγκόσμιου Πολέμου, ώστε οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων να έχουν στην διάθεσή τους ένα μέτρο οικονομικής απόδοσης και δραστηριότητας (Haque, 2004). Από τότε, το ΑΕΠ έχει γίνει ο παγκόσμιος δείκτης εθνικής προόδου αν και δε σχεδιάστηκε ποτέ ως μέτρο ευημερίας.

Η χρήση του ΑΕΠ για τη μέτρηση της προόδου και της ευημερίας αντιμετωπίζει αρκετούς περιορισμούς, αν και συχνά ερμηνεύεται ως μέτρο ευημερίας. Το ΑΕΠ είναι σημαντικός οικονομικός δείκτης, ο οποίος συνδυάζει την απλότητα, γραμμικότητα, καθολικότητα και συγκρισιμότητα (Scherelmann et al., 2010). Για τους λόγους αυτούς συμβάλλει στην χάραξη οικονομικής πολιτικής. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο της Frajman Ivkovic, στην μέτρηση της ευημερίας παρουσιάζει κάποιες ελλείψεις, όπως :

1) Η αύξηση των δαπανών μπορεί να οδηγήσει σε ευημερία όμως η αύξηση της ευημερίας δε σημαίνει απαραίτητη αύξηση δαπανών.

2) Δεν λαμβάνει υπόψη τις υπηρεσίες που παράγονται και καταναλώνονται από τα νοικοκυριά ή τις υπηρεσίες ιδιωτών που παρέχονται χωρίς κόστος σε μη κερδοσκοπικά ιδρύματα. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι υπηρεσίες αυτές αυξάνουν την ευημερία άλλων ατόμων στην κοινότητα.

3) Η παραγωγή και η κατανάλωση αγαθών και υπηρεσιών μπορεί να επηρεαστεί από εξωτερικούς μη οικονομικούς παράγοντες.

4) Είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθούν και να συμπεριληφθούν σε έναν οικονομικό δείκτη παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν την ευημερία όπως η ποιότητα ζωής, η ικανοποίηση, οι οικογενειακές συνθήκες.

5) Το ΑΕΠ μετρά μόνο τα αγαθά και τις υπηρεσίες που αγοράζονται ή πωλούνται. Δε λαμβάνει υπόψη παράνομες συναλλαγές (π.χ. λαθρεμπόριο), προϊόντα ή υπηρεσίες που ανταλλάσσονται με φίλους ή οικογένεια, την κατανομή του εισοδήματος, κοινωνικά ζητήματα όπως την εγκληματικότητα ή τον εθελοντισμό και περιβαλλοντικά ζητήματα όπως η ατμοσφαιρική ρύπανση (Wen et al., 2007). Δεν μπορεί να λάβει υπόψη την ανθρώπινη εργασία που χρειάζεται για μια παραγωγή ούτε τις αλλαγές στην ποιότητα ενός προϊόντος. Επιπλέον, η έννοια της ανθρώπινης ελευθερίας δεν μπορεί να εκφραστεί με νομισματικούς όρους (Islam & Clarke, 2002).

6) Το ΑΕΠ δεν λαμβάνει υπόψη τη μείωση του φυσικού κεφαλαίου (όπως τα δάση ή τα ψάρια). Οι δραστηριότητες που στηρίζονται στο φυσικό κεφάλαιο θα έχουν αποτέλεσμα την αύξηση του ΑΕΠ ακόμα και αν μειώνονται, σε σημείο πλήρους εξάντλησης, τα αποθέματα.

7) Το ΑΕΠ αναφέρεται κυρίως στο μέσο εισόδημα χωρίς να ασχολείται με την κατανομή του εισοδήματος.

8) Το ΑΕΠ επικεντρώνεται στη βραχυπρόθεσμη οικονομική δραστηριότητα και όχι στις μακροπρόθεσμες πτυχές της βιώσιμης ανάπτυξης. (Frajman Ivkovic, 2016)

Η οικονομική ευημερία δεν συνεπάγεται απαραίτητα την ανθρώπινη ευτυχία. Η ευημερία σχετίζεται με το είδος των αγαθών που καταναλώνονται, τον ελεύθερο χρόνο, τις διαπροσωπικές σχέσεις, την κατάσταση του περιβάλλοντος. Για το λόγο αυτό οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη αυτά τα ζητήματα και να μη στηρίζονται αποκλειστικά σε οικονομικούς δείκτες.

2.3 Ευρέως χρησιμοποιούμενες μετρήσεις ευημερίας

Ανάλογα με το τι εκτιμά μια συγκεκριμένη κοινωνία, οι κυβερνήσεις μπορούν να επιλέξουν τα μέσα που αποτυπώνουν καλύτερα την κοινωνική ευημερία. Οι ευρέως χρησιμοποιούμενες μετρήσεις ευημερίας είναι (Adler & Seligman, 2016):

1) Μέτρηση της υποκειμενικής ευημερίας (Subjective Wellbeing, SWB).

Ένας από τους πιο διαδεδομένους όρους της ευημερίας είναι η υποκειμενική ευημερία. Περιλαμβάνει τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι αξιολογούν τη ζωή τους (τόσο ως πως αισθάνονται όσο και τι σκέφτονται) με συναισθηματικά και γνωστικά κριτήρια. Η υποκειμενική ευημερία συνδυάζει τρεις παράγοντες :

- α) συχνές και έντονες θετικές συναισθηματικές καταστάσεις
- β) σχετική απουσία αρνητικών συναισθημάτων και
- γ) την παγκόσμια ικανοποίηση από τη ζωή (Diener et al., 2003).

Η μέτρηση της υποκειμενικής ευημερίας γίνεται με ερωτηματολόγια που επιτρέπουν στους ανθρώπους να εκφράσουν την ποιότητα της ζωής τους, αντικατοπτρίζοντας αυτά που οι άνθρωποι θεωρούν σημαντικά και επιθυμητά και όχι αυτά που νομίζουν οι ειδικοί ότι πρέπει να ορίζουν μια καλή ζωή. Παραδείγματα τέτοιων ερωτηματολογίων είναι τα εξής:

-Satisfaction with Life Scale (SWLS): Είναι ένα μέτρο πέντε σημείων που αξιολογεί την παγκόσμια ικανοποίηση ζωής. Έχει μακροπρόθεσμη σταθερότητα και είναι ευαίσθητο στις αλλαγές κατά τη διάρκεια της ζωής των ατόμων (Diener et al., 1985).

-Subjective Happiness Scale (SHS): Έχει σχεδιαστεί για να αξιολογεί της ευτυχία της διάθεσης. Χαρακτηρίζεται από ενιαία δομή και έχει δείξει σταθερότητα με την πάροδο του χρόνου (Lyubomirsky & Lepper, 1999).

-The Positive And Negative Affect Schedule (PANAS): Αποτελείται από είκοσι στοιχεία που χωρίζονται σε μία κλίμακα για το θετικό συναίσθημα και μία για το αρνητικό (Watson et al., 1988).

-Affect Intensity Measure (AIM): Πρόκειται για ερωτηματολόγιο σαράντα σημείων που αξιολογεί την ένταση με την οποία ένα άτομο βιώνει τα συναισθήματα του. Έχει καλή εγκυρότητα και αξιοπιστία (Larsen et al., 1986).

Η ικανοποίηση από τη ζωή δεν είναι μια αντικειμενική εμπειρία, επομένως η ακρίβεια των αναφορών των ερωτηθέντων δε μπορεί να επαληθευτεί (Schwarz, 1987). Ωστόσο, είναι ένας δείκτης κατανόησης του τρόπου με τον οποίο τα άτομα λαμβάνουν αποφάσεις για το μέλλον τους.

2)Μέτρηση της ευδαιμονικής ευημερίας. Παρέχει μια πιο ολοκληρωμένη κατανόηση της ευημερίας. Χαρακτηριστικά παραδείγματα τέτοιων εργαλίων είναι:

-Κλίμακες ευεξίας του Ryff που περιλαμβάνουν έξι διακριτές διαστάσεις ευεξίας: αυτονομία, περιβαλλοντική κυριαρχία, προσωπική ανάπτυξη, θετικές σχέσεις με άλλους, σκοπός της ζωής και αυτοαποδοχή(Ryff & Keyes, 1995).

-PERMA Profiler-short form αποτελεί ένα μέτρο δεκαπέντε σημείων θετικού συναισθήματος, αφοσίωσης, θετικών σχέσεων, νοήματος και επιτεύγματος (Butler & Kern, 2016).

3)Μέτρηση ευημερίας με χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Μια ανερχόμενη μεθοδολογία για τη μέτρηση της ευημερίας είναι η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Οι επιστήμονες που μελετούν την ευημερία είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν μεγάλα σύνολα δεδομένων από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης όπως το Facebook ή το Twitter. Τα δεδομένα αυτά είναι διαθέσιμα και παράγονται σε καθημερινή βάση (Schwartz et al., 2013). Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης προσφέρουν μια εναλλακτική προσέγγιση για την αξιολόγηση της ευημερίας, με λιγότερους πόρους σε σχέση με τις υπάρχουσες μεθόδους έρευνας. Σημαντικά μειονεκτήματα της συγκεκριμένης μεθόδου είναι ότι περικλείει κυρίως νεαρούς χρήστες και ότι μπορεί να οδηγήσει σε αποκλεισμό κάποιων ομάδων ατόμων μιας και δεν υπάρχει καθολική πρόσβαση στο διαδίκτυο.

4)Μέτρηση εθνικής και διεθνούς ευημερίας. Η βελτίωση της ανθρώπινης ευημερίας αποτελεί πλέον κύριο στόχο της διεθνούς πολιτικής για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη (UNDP, 2016). Για το λόγο αυτό απαιτούνται σαφώς καθορισμένοι και μετρήσιμοι δείκτες ευημερίας ώστε να παρακολουθείται η πρόοδος μιας κοινωνίας και να τονίζονται κοινωνικά ζητήματα που απαιτούν προσοχή και προσαρμοστική δράση. Αυτοί οι διαφορετικοί δείκτες τονίζουν ότι κατά τη μέτρηση της εθνικής ευημερίας, η ευημερία συσχετίζεται σημαντικά με διαφορετικούς τομείς της ζωής (συμπεριλαμβανομένου και του εισοδήματος) και ότι η σχετική πρόοδος μιας χώρας εμφανίζεται διαφορετική, ανάλογα με τους παράγοντες που επιλέγονται να συμπεριληφθούν στους δείκτες. Στόχος είναι να τονιστεί ότι οι αλλαγές στην εθνική πρόοδο εξαρτώνται από τους τομείς της ζωής που ενσωματώνει ένας δείκτης, οι οποίοι θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν κοινωνικές αξίες (Adler & Seligman, 2016).

Κάποια χαρακτηριστικά παραδείγματα τέτοιων δεικτών είναι :

-OECD's Better Life Index: Είναι ένα διαδραστικό εργαλείο, το οποίο επιτρέπει να οπτικοποιήσουμε και να συγκρίνουμε ορισμένους από τους βασικούς παράγοντες που συμβάλλουν στην ευημερία των χωρών του ΟΟΣΑ. Λαμβάνει υπόψη του 11 τομείς και επιτρέπει στα άτομα να αποφασίσουν πόσο σημαντικός είναι για αυτά κάθε τομέας. Οι τομείς περιλαμβάνουν τη στέγαση, το περιβάλλον, τη συμμετοχή στα κοινά, την υγεία, την ικανοποίηση από τη ζωή, την ασφάλεια και την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής. Ανάλογα με τον δείκτη που μας ενδιαφέρει, αλλάζει και η κατάταξη των χωρών. Ο δείκτης καλύπτει μόνο τις 34 χώρες του ΟΟΣΑ (OECDBetterLifeIndex,2023).

-World Happiness Report: Καθορίζει ποιοι παράγοντες εξηγούν την διακύμανση της ευτυχίας σε κάθε περιοχή του κόσμου. Χρησιμοποιεί δεδομένα παγκόσμιων ερευνών για να αναφέρει πώς οι άνθρωποι αξιολογούν τη ζωή τους σε περισσότερες από 150 χώρες παγκοσμίως(World Happiness Report,2023).

-Social Progress Index: Κατατάσσει τις χώρες σύμφωνα με τις βασικές ανθρώπινες ανάγκες, την ευημερία και τις ευκαιρίες για κοινωνική κινητικότητα. Η οπτικοποίηση πληροφοριών μέσω μιας σειράς χαρτών και γραφημάτων, δίνει μια ολιστική κατανόηση της παγκόσμιας προόδου από το 2011 έως το 2022(Social Progress Imperative,2023).

-Happy Planet Index: Ο δείκτης Happy Planet Index (HPI) είναι ένας δείκτης της ανθρώπινης ευημερίας και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που εισήχθη από το New Economics Foundation το 2006. Η τιμή HPI κάθε χώρας είναι συνάρτηση της μέσης υποκειμενικής ικανοποίησης από τη ζωή, του προσδόκιμου ζωής κατά τη γέννηση και του οικολογικού κατά κεφαλήν αποτυπώματος. Ο δείκτης σταθμίζεται ώστε να δίνει σταδιακά υψηλότερες βαθμολογίες σε έθνη με χαμηλότερο οικολογικό αποτύπωμα(Wikipedia,Happy planet index 2023).

Οι δείκτες αυτοί αποδεικνύουν ότι όσο περισσότερα δεδομένα είναι διαθέσιμα για μία χώρα, τόσο καλύτερα εξοπλισμένοι θα είναι οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων για να χρησιμοποιήσουν μέτρα για το σχεδιασμό και την αξιολόγηση των δημόσιων πολιτικών.

2.4 Χρήση της ευημερίας για την αξιολόγηση και το σχεδιασμό της δημόσιας πολιτικής.

«Αυτό που μετράτε επηρεάζει αυτό που κάνετε. Αν δε μετρήσεις το σωστό, δε κάνεις το σωστό». Αυτά τα λόγια του βραβευμένου νομπελίστα οικονομολόγου Joseph Stiglitz (Goodman,2009) αποτυπώνουν τη γενική δυσαρέσκεια ως προς τον τρόπο με τον οποίο οι κυβερνήσεις ορίζουν και μετρούν την πρόοδο. Τα τελευταία χρόνια τονίζεται ιδιαίτερα ότι ο τελικός στόχος των κυβερνήσεων θα πρέπει να είναι η ευημερία των πολιτών και όχι η ευημερία των τραπεζικών

τους λογαριασμών (Perlman & Marietta, 2005). Οι οικονομικοί δείκτες είναι ένα μόνο κομμάτι του παζλ της ευημερίας των πολιτών.

Η επιστήμη της ευημερίας υποστηρίζει όλο και περισσότερο ότι οι δείκτες ευημερίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση και το σχεδιασμό της δημόσιας πολιτικής. Η μέτρηση της ευημερίας είναι εφικτή και επιθυμητή.

Η ποιότητα ζωής των ανθρώπων μπορεί να επηρεαστεί θετικά ή αρνητικά από την ύπαρξη δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών όπως η ύδρευση, η αποχέτευση, η πρόσβαση σε καύσιμα, η κατασκευή καλύτερων δρόμων ή πάρκων. Τα αγαθά αυτά εμφανίζουν κόστη ή οφέλη που δεν αποτυπώνονται εύκολα μέσω των παραδοσιακών οικονομικών δεικτών. Η μέτρηση του κόστους και των οφελών μέσω αλλαγών στην ευημερία των ανθρώπων μπορεί να βοηθήσει τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής ώστε να εξισορροπίσουν τις αρνητικές επιπτώσεις των εξωτερικών παραγόντων και να διαθέσουν πόρους σε εναλλακτικές λύσεις (Diener et al., 2009).

Η οικονομική ανάπτυξη είναι ένας σημαντικός δείκτης προόδου μιας χώρας και μπορεί προσφέρει πολλά οφέλη στους κατοίκους της. Ωστόσο οι συστηματικές αυξήσεις του ΑΕΠ χωρίς ορθές πολιτικές για την προστασία των ανθρώπων, έχουν συμβάλει στη δημιουργία αρνητικών επιπτώσεων στην ποιότητα ζωής (Adler & Seligman, 2016).

Η απώλεια της εργασίας δεν συνεπάγεται μόνο απώλεια εισοδήματος αλλά μπορεί να οδηγήσει σε χαμηλότερα επίπεδα ευημερίας. Η βιβλιογραφία προσφέρει αρκετές έρευνες που δείχνουν ότι οι άνθρωποι προσαρμόζονται στα περισσότερα θετικά ή αρνητικά γεγονότα της ζωής τους (Stutzer & Frey, 2006) (Zimmermann & Easterlin, 2006). Εξαιρέση αποτελεί η ανεργία, ιδιαίτερα στους άνδρες (Clark et al., 2008). Η ανεργία μπορεί να προκαλέσει απώλεια κοινωνικής θέσης, αυτοεκτίμησης, να μειώσει παράγοντες που έχουν σημασία για την καλή ποιότητα ζωής και να έχει αρνητικές επιπτώσεις στα μέλη της οικογένειας των ανέργων (Adler & Seligman, 2016). Οι λόγοι αυτοί μπορούν να αποτελέσουν συστάσεις για τις δημόσιες πολιτικές που στοχεύουν στην προστασία της ευημερίας.

Για να μπορέσουν οι κυβερνήσεις να παρέχουν δημόσια αγαθά και υπηρεσίες στους κατοίκους των χωρών απαιτούνται χρηματικοί πόροι. Η φορολογία είναι η πιο κοινή πηγή κρατικού εισοδήματος. Όπως, όμως, έχει παρατηρηθεί, οι φορολογικές απαιτήσεις έχουν διαφορετικές επιπτώσεις στην ευημερία των ατόμων (Layard et al., 2012). Επομένως, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν ανάλογους δείκτες ώστε να σχεδιάσουν φορολογικά συστήματα που μεγιστοποιούν τα φορολογικά έσοδα χωρίς να μειώνουν την κοινωνική ευημερία (Diener et al., 2009).

Σε όλες τις κοινωνίες υπάρχουν ηθικά φορτισμένα θέματα όπως η πορνεία, τα ναρκωτικά, οι αμβλώσεις. Οι αξίες και οι απόψεις των ατόμων ή των κοινωνικών ομάδων πάνω σε αυτά τα θέματα παρουσιάζουν διαφορές. Οι δείκτες της ευημερίας, εξαιτίας της υποκειμενικής τους

φύσης, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από τους υπεύθυνους της δημόσιας πολιτικής σαν ένα δημοκρατικό και δίκαιο εργαλείο (Diener et al., 2009).

Ο σχεδιασμός της δημόσιας πολιτικής θα μπορούσε να συμπεριλαμβάνει μέτρα, τα οποία οδηγούν την προώθηση θετικών σχέσεων, ψυχολογικού νοήματος και αυτονομίας. Η κοινωνικοποίηση αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την ανάπτυξη θετικών σχέσεων. Η απουσία ευκαιριών για κοινωνική αλληλεπίδραση μπορεί να οδηγήσει σε μοναξιά, η οποία έχει αρνητικές επιπτώσεις στη σωματική υγεία και ευεξία (Cacioppo et al., 2003). Οι παρεμβάσεις της δημόσιας πολιτικής για την ενίσχυση της κοινωνικής αλληλεπίδρασης θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν μέτρα όπως:

- ο πολεοδομικός σχεδιασμός που μπορεί να παρέχει δυνατότητες και ευκαιρίες για κοινωνική αλληλεπίδραση.

- η δημιουργία εθελοντικών οργανώσεων, οι οποίες μπορούν να βοηθήσουν στη δημιουργία κοινωνικών δεσμών. Η εθελοντική εργασία είναι μια δραστηριότητα που ωφελεί ψυχολογικά τόσο τον αποδέκτη όσο και τον βοηθό, αποτελεί συνειδητή επιλογή και ενισχύει την κοινωνική αλληλεπίδραση (Weinstein & Ryan, 2010).

- η προσβασιμότητα σε χώρους και μέσα μεταφοράς για άτομα με αναπηρίες. Η αναπηρία, είτε αυτή σχετίζεται με την γήρανση είτε όχι, αποτελεί παράγοντα που μπορεί να δράσει αρνητικά στην ανάπτυξη της κοινωνικοποίησης (Liddle et al., 2011).

- η προώθηση ενημερωτικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Τα πολιτισμικά περιβάλλοντα αποτελούν πηγή για κοινωνικούς στόχους και αξίες, που συμβάλλουν στην ανάπτυξη ψυχολογικού νοήματος των ατόμων. Στη σημερινή εποχή, η τηλεόραση και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν βασικό στοιχείο των πολιτισμικών περιβαλλόντων (Adler & Seligman, 2016).

- ο εμπλουτισμός των εκπαιδευτικών προγραμμάτων των σχολείων με την ουσιαστική διδασκαλία δεξιοτήτων που βοηθούν στην ευημερία. (Adler & Seligman, 2016).

Τα μέτρα ευημερίας παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για να συμπληρώσουν τα υπάρχοντα οικονομικά μέτρα εθνικής προόδου. Εάν το ΑΕΠ συμπληρωθεί με μέτρα που καταγράφουν αλλαγές στην ευημερία, οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων θα έχουν μια πιο ολοκληρωμένη, πολυδιάστατη και ακριβή απεικόνιση της κοινωνικής προόδου. (Adler & Seligman, 2016).

2.5 Βιώσιμη Ευημερία

Η Αντζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και οι Στόχοι της Βιώσιμης Ανάπτυξης υιοθετήθηκαν από 193 χώρες ως «πρόγραμμα για την επίτευξη ενός καλύτερου και πιο βιώσιμου μέλλοντος για όλους» (United Nations, Take action for the sustainable development goals, 2022). Αυτή είναι η

πρώτη φορά που πετυχάνεται συναίνεση όλων των χωρών γύρω από ένα σύνολο παγκόσμιων στόχων που ισχύουν για όλες τις χώρες. Στο επίκεντρο βρίσκονται οι 17 στόχοι (SDGs), οι οποίοι περιλαμβάνουν συνολικά 169 επιμέρους στόχους (targets) και 232 δείκτες (indicators) και αναφέρονται σε κοινωνικές, οικονομικές, περιβαλλοντικές και θεσμικές πτυχές. Ο πρωταρχικός στόχος των SDGs είναι, θεωρητικά, η «αισιόδοξη ανάπτυξη». Ωστόσο ο όρος «ανάπτυξη» συχνά ερμηνεύεται ως συνέχιση των αναπτυξιακών τροχιών των ανεπτυγμένων χωρών με βάση την αύξηση του ΑΕΠ, παρά τη βελτίωση της ποιότητας. Γενικός στόχος της παγκόσμιας κοινωνίας θα πρέπει να είναι η βιώσιμη ευημερία. Η ανάπτυξη είναι ένα μέσο για τη διατήρηση και την ενίσχυση της ευημερίας, αλλά δεν είναι αυτοσκοπός (Kubiszewski et al., 2021).

Η ευημερία είναι δύσκολο να μετρηθεί άμεσα. Η υποκειμενική ευημερία και η ικανοποίηση από τη ζωή είναι ένα συστατικό της βιώσιμης ευημερίας. Η ικανοποίηση από τη ζωή έχει αποδειχθεί ότι συσχετίζεται καλά με αντικειμενικές εκτιμήσεις της ευημερίας (Oswald & Wu, 2010). Ωστόσο, παρουσιάζει περισσότερο μια ατομική διάσταση και όχι κοινοτική προοπτική (Kubiszewski et al., 2019). Προκύπτει, επομένως, η ανάγκη για πρόσθετη έρευνα σχετικά με τους παράγοντες που συμβάλουν στην ευημερία. Στη συγκεκριμένη εργασία, η επιλογή των ενδεικτών (indicators) που αποφασίσαμε να συμπεριλάβουμε στη σύνθεση του δείκτη ευημερίας, δεν έγινε με υποκειμενικά κριτήρια. Αποφασίσαμε να στηριχθούμε στους παγκόσμιους Στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης, οι οποίοι έχουν άμεση αναφορά σε δεδομένα της Παγκόσμιας Τράπεζας (από όπου αντλήσαμε τα δεδομένα). Συνδυάσαμε, δηλαδή, την έννοια της ευημερίας με τους στόχους αυτούς. Επιλέξαμε από τους συνολικά 17 στόχους τους 8 που κρίναμε ως σημαντικούς για την περιγραφή της έννοιας της ευημερίας ενώ παράλληλα είναι καθιερωμένοι παγκοσμίως.

Σχήμα 1. Οι 17 στόχοι για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (Πηγή: <https://sdgs.un.org/goals>)

Στόχος 1: Φτώχεια

Ο στόχος 1 της Βιώσιμης Ανάπτυξης αφορά την φτώχεια. Η παγκόσμια φτώχεια είναι ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κόσμος σήμερα. Οι φτωχότεροι στον κόσμο συχνά υποσιτίζονται, δεν έχουν πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες όπως ηλεκτρικό ρεύμα, ασφαλές πόσιμο νερό, στην εκπαίδευση και συχνά έχουν χειρότερα επίπεδα υγείας. Δεν υπάρχει ενιαίος ορισμός της φτώχειας. Οι πλουσιότερες και οι φτωχότερες χώρες θέτουν πολύ διαφορετικά όρια φτώχειας προκειμένου να μετρήσουν τη φτώχεια με τρόπο ενημερωτικό και σχετικό με το επίπεδο των εισοδημάτων των πολιτών τους. Παραδείγματος χάριν, οι ΗΠΑ ορίζουν ως όρια φτώχειας τα 24,55\$/μέρα ενώ η Αιθιοπία τα 2,04\$/μέρα. Για να μετρήσουμε τη φτώχεια σε παγκόσμιο επίπεδο πρέπει να εφαρμόσουμε ένα όριο φτώχειας που να είναι συνεπές μεταξύ των χωρών. Η Παγκόσμια Τράπεζα έχει ορίσει το Διεθνές Όριο Φτώχειας των 2,15 δολαρίων ημερησίως, το οποίο χρησιμοποιείται από τον ΟΗΕ για την παρακολούθηση της ακραίας φτώχειας σε όλο τον κόσμο (Hasell, 2022).

Στόχος 2 : Πείνα/Ασφάλεια

Η ύπαρξη μιας διατροφής, η οποία είναι επαρκής όσο αφορά τις ενεργειακές απαιτήσεις και ποικίλη για την κάλυψη διατροφικών αναγκών, είναι απαραίτητη για την καλή υγεία. Ο υποσιτισμός αποτελεί κύριο παράγοντα κινδύνου για θάνατο και άλλες συνέπειες για την υγεία. Ο ΟΗΕ έχει θέσει έναν παγκόσμιο στόχο « να τερματίσει την πείνα έως το 2030» (United nations, Goal 2, 2023).

Στόχος 3: Υγεία

Η υγεία είναι μια κατάσταση πλήρους σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας και όχι απλώς η απουσία ασθένειας ή αναπηρίας σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHO, 2022). Η απόλαυση του υψηλότερου δυνατού επιπέδου υγείας είναι ένα από τα θεμελιώδη δικαιώματα κάθε ανθρώπου χωρίς διάκριση φυλής, θρησκείας, πολιτικών πεποιθήσεων, οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης. Η υγεία όλων των λαών είναι θεμελιώδης για την επίτευξη της ειρήνης και της ασφάλειας και εξαρτάται από την πληρέστερη συνεργασία των ατόμων και των κρατών. Η άνιση ανάπτυξη στις διάφορες χώρες όσο αφορά την προαγωγή της υγείας και τον έλεγχο των ασθενειών, ιδίως των μεταδοτικών, αποτελεί κοινό κίνδυνο. Η υγιής ανάπτυξη του παιδιού είναι βασικής σημασίας. Τα οφέλη της ιατρικής, ψυχολογίας και συναφούς γνώσης πρέπει να επεκταθούν σε όλους τους λαούς για την πληρέστερη επίτευξη της υγείας. Οι κυβερνήσεις έχουν

ευθύνη για την υγεία των λαών τους ,η οποία μπορεί να εκπληρωθεί μόνο με την παροχή επαρκών και οικονομικών μέτρων(WHO,2022).

Στόχος 4: Εκπαίδευση

Η εκπαίδευση είναι ευρέως αποδεκτή ως θεμελιώδης πόρος τόσο για τα άτομα όσο και για τις κοινωνίες. Αποτελεί βασικό ανθρώπινο δικαίωμα, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα εξομάλυνσης των ανισοτήτων και διασφάλισης της βιώσιμης ανάπτυξης. Η εκπαίδευση είναι ένα από τα πιο ισχυρά εργαλεία για την άρση των αποκλεισμένων παιδιών και ενηλίκων από τη φτώχεια και αποτελεί σκαλοπάτι για τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα. (UNESCO ,Right to Education Initiative & Unesco, 1970).

Στόχος 5: Φυλετική ισότητα

Η ισότητα των φύλων, εκτός από θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα, είναι απαραίτητη για την επίτευξη ειρηνικών κοινωνιών, με πλήρες ανθρώπινο δυναμικό και βιώσιμη ανάπτυξη. Έχει αποδειχθεί ότι η ενδυνάμωση των γυναικών τονώνει την παραγωγικότητα και την οικονομική ανάπτυξη. Ωστόσο υπάρχει ακόμη πολύς δρόμος για να επιτευχθεί πλήρης ισότητα δικαιωμάτων και ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών. Επομένως είναι υψίστης σημασίας να τερματιστούν οι πολλαπλές μορφές έμφυλης βίας και να εξασφαλιστεί ίση πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση και υγεία, οικονομικούς πόρους και συμμετοχή στην πολιτική ζωή τόσο για τις γυναίκες και τα κορίτσια όσο και για τους άνδρες και τα αγόρια. Είναι επίσης σημαντικό να επιτευχθούν ίσες ευκαιρίες στην πρόσβαση στην απασχόληση και σε θέσεις ηγεσίας και λήψης αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα.(United Nations, Gender equality,2023).

Στόχος 6: Πρόσβαση σε καθαρό νερό, αποχέτευση, υγιεινή

Σύμφωνα με τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης, οι στόχοι 6.1 και 6.2 είναι «να επιτευχθεί καθολική και δίκαιη πρόσβαση σε ασφαλές και οικονομικά προσιτό πόσιμο νερό για όλους» και «να επιτευχθεί πρόσβαση σε επαρκή και δίκαιη αποχέτευση και υγιεινή για όλους μέχρι το 2030» (United nations, Goal 6,2023). Το καθαρό και προσβάσιμο νερό για όλους είναι ένα απαραίτητο κομμάτι του κόσμου στον οποίο θέλουμε να ζούμε. Στον πλανήτη υπάρχει επαρκές γλυκό νερό για να το πετύχουμε αυτό. Εξαιτίας όμως των κακών οικονομικών συνθηκών και των ελλειψών υποδομών, κάθε χρόνο εκατομμύρια άνθρωποι και ιδίως παιδιά, πεθαίνουν από ασθένειες που συνδέονται με την ανεπαρκή παροχή νερού, την αποχέτευση και την υγιεινή. Η λειψυδρία, η κακή ποιότητα του νερού καθώς και οι ανεπαρκείς εγκαταστάσεις υγιεινής έχουν επιπτώσεις στην επισιτιστική ασφάλεια, στις επιλογές των νοικοκυριών και στις ευκαιρίες εκπαίδευσης για τις φτωχές οικογένειες στον κόσμο. Η ξηρασία πλήττει μερικές από τις

φτωχότερες χώρες του πλανήτη, επιδεινώνοντας έτσι την πείνα και την κακή διατροφή (United Nations, Water and sanitation, 2023).

Στόχος 7: Πρόσβαση σε καθαρά καύσιμα

Σύμφωνα με τον στόχο 7.1 «μέχρι το 2030 πρέπει να εξασφαλιστεί καθολική πρόσβαση σε προσιτές, αξιόπιστες και σύγχρονες ενεργειακές υπηρεσίες»(United nations, Goal 7,2023). Η ενέργεια είναι κεντρικής σημασίας για κάθε σοβαρή πρόκληση και ευκαιρία με την οποία έρχεται αντιμέτωπος ο κόσμος μας. Η εργασία, η ασφάλεια, η κλιματική αλλαγή, η παραγωγή τροφίμων και η αύξηση του εισοδήματος προϋποθέτουν απαραίτητως πρόσβαση σε ενέργεια (United Nations, Energy, 2023).

Τους στόχους 6 και 7 θα τους συμπεριλάβουμε σε μία κατηγορία την οποία ονομάσαμε «ποιότητα ζωής».

Στόχος 8: Οικονομική ανάπτυξη

Η οικονομική ανάπτυξη περιγράφει την αύξηση της ποσότητας και της ποιότητας των οικονομικών αγαθών και υπηρεσιών που παράγει και καταναλώνει μια κοινωνία. Αν και ο ορισμός της οικονομικής ανάπτυξης είναι ξεκάθαρος, είναι εξαιρετικά δύσκολο να μετρηθεί. Όπως έχουμε αναλύσει παραπάνω, η ανάπτυξη συχνά μετριέται ως αύξηση του εισοδήματος των νοικοκυριών ή προσαρμοσμένο στον πληθωρισμό ΑΕΠ, ωστόσο αυτό δεν αποτελεί τον ορισμό της. Τα εισοδηματικά μέτρα είναι ένας τρόπος για να κατανοήσουμε την οικονομική ανισότητα μεταξύ των χωρών και την μεταβαλλόμενη ευημερία με την πάροδο του χρόνου(Roser, 2013). Στη παρούσα εργασία θα προσπαθήσουμε να περιγράψουμε την οικονομική διάσταση των διαφόρων πολιτικών που εφαρμόζονται στις χώρες που μελετούμε.

3.ΥΛΙΚΑ

3.1.Συλλογή δεδομένων

Η ευημερία αποτελεί ένα πολυδιάστατο θέμα. Όπως αναφέραμε παραπάνω, για την ανάπτυξη ενός πολυπαραγοντικού δείκτη που να επιτρέπει την καλύτερη περιγραφή της ευημερίας, εστίασαμε την προσοχή μας στους οχτώ πρώτους στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης και επιλέξαμε να συμπεριλάβουμε στον υπολογισμό 17 ενδείκτες (indicators).Οι χώρες για τις οποίες συλλέξαμε δεδομένα επιλέχθηκαν βάσει της κατάταξης των χωρών που προκύπτει από τον Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης. Η συλλογή των δεδομένων έγινε από την Παγκόσμια Τράπεζα και την UNDP για τη χρονική περίοδο 1990-2020. Η επεξεργασία των δεδομένων, οι υπολογισμοί, η δημιουργία πινάκων και γραφημάτων πραγματοποιήθηκαν μέσω του Excel 2016.

3.2.Επιλογή χωρών για την ανάπτυξη του δείκτη ευημερίας, βάσει της κατάταξης του Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index, HDI)

Το 1990, το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ηνωμένων Χωρών (UNDP) χρησιμοποίησε τον Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης (HDI), που αναπτύχθηκε από τον οικονομολόγο Mahbub ul Haq, ως κοινωνικοοικονομικό δείκτη που περιγράφει την κατάσταση των χωρών όσον αφορά την πρόοδο και την ανθρώπινη ανάπτυξη.(Wikipedia, Human development report 2023). Ο οικονομολόγος Amartya Sen ανέπτυξε μια νέα προσέγγιση στην ανθρώπινη ανάπτυξη και παρουσίασε την έννοια της ανάπτυξης ως ελευθερία (Siri Terjesen,2004). Υποστηρίζει δηλαδή την ελευθερία και την ικανότητα να κάνει κανείς επιλογές ζωής ως θεμελιώδη για την ανθρώπινη ανάπτυξη. Ο HDI δίνει προτεραιότητα στους ανθρώπους ως πραγματικό πλούτο ενός έθνους. Η ανάπτυξη είναι «μια διαδικασία διεύρυνσης των επιλογών των ανθρώπων» και κύριος σκοπός της είναι η εξασφάλιση ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για τους ανθρώπους ώστε να απολαμβάνουν μακροχρόνια και υγιή ζωή, να εκπαιδεύονται και να έχουν ένα αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο (United Nations. Human development report 1990).

Ο Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης(HDI) είναι μια συνοπτική μέτρηση της μέσης επιτυχίας σε βασικές διαστάσεις της ανθρώπινης ανάπτυξης: μακρά και υγιής ζωή, γνώση και αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο. Ο HDI είναι ο γεωμετρικός μέσος όρος των κανονικοποιημένων δεικτών για καθεμία από τις τρεις διαστάσεις. Η διάσταση της υγείας αξιολογείται με βάση το προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση, η διάσταση της εκπαίδευσης μετράται με βάση τα έτη σχολικής φοίτησης για ενήλικες ηλικίας 25 ετών και άνω και τα αναμενόμενα έτη σχολικής εκπαίδευσης για τα παιδιά της σχολικής ηλικίας εισόδου. Η διάσταση του βιοτικού επιπέδου μετριέται με το κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα(AEE) (Gross National Income, GNI). Το HDI χρησιμοποιεί

τον λογάριθμο του εισοδήματος, για να αντικατοπτρίσει τη φθίνουσα σημασία του εισοδήματος με την αύξηση του ΑΕΕ. Στη συνέχεια, οι βαθμολογίες για τους τρεις δείκτες διαστάσεων HDI συγκεντρώνονται σε έναν σύνθετο δείκτη χρησιμοποιώντας γεωμετρικό μέσο όρο (United Nations. Human development index, Human Development Reports,2023)

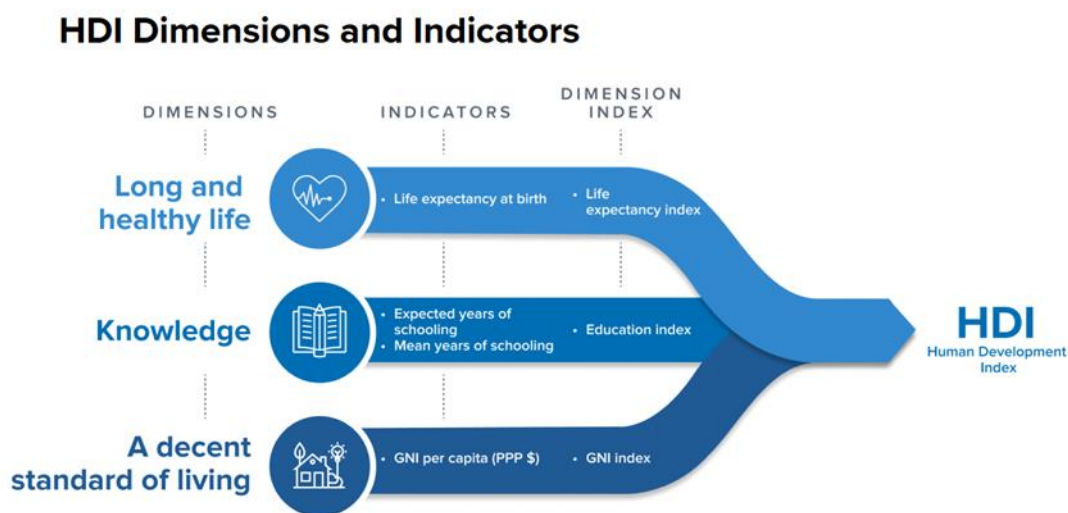
Ο δείκτης παίρνει τιμές μεταξύ 0 και 1, όπου 1 αντιστοιχεί στην υψηλότερη δυνατή ανθρώπινη ανάπτυξη και 0 στην χαμηλότερη. Βάσει των αποτελεσμάτων αυτού του δείκτη, οι χώρες παγκοσμίως κατατάσσονται σε τέσσερις κατηγορίες:

-Χώρες με πολύ υψηλή ανθρώπινη ανάπτυξη(0,8-1,0)

-Χώρες με υψηλή ανθρώπινη ανάπτυξη(0,7-0,79)

-Χώρες με μέση ανθρώπινη ανάπτυξη(0,55-0,69)

-Χώρες με χαμηλή ανθρώπινη ανάπτυξη(0,55 και κάτω)

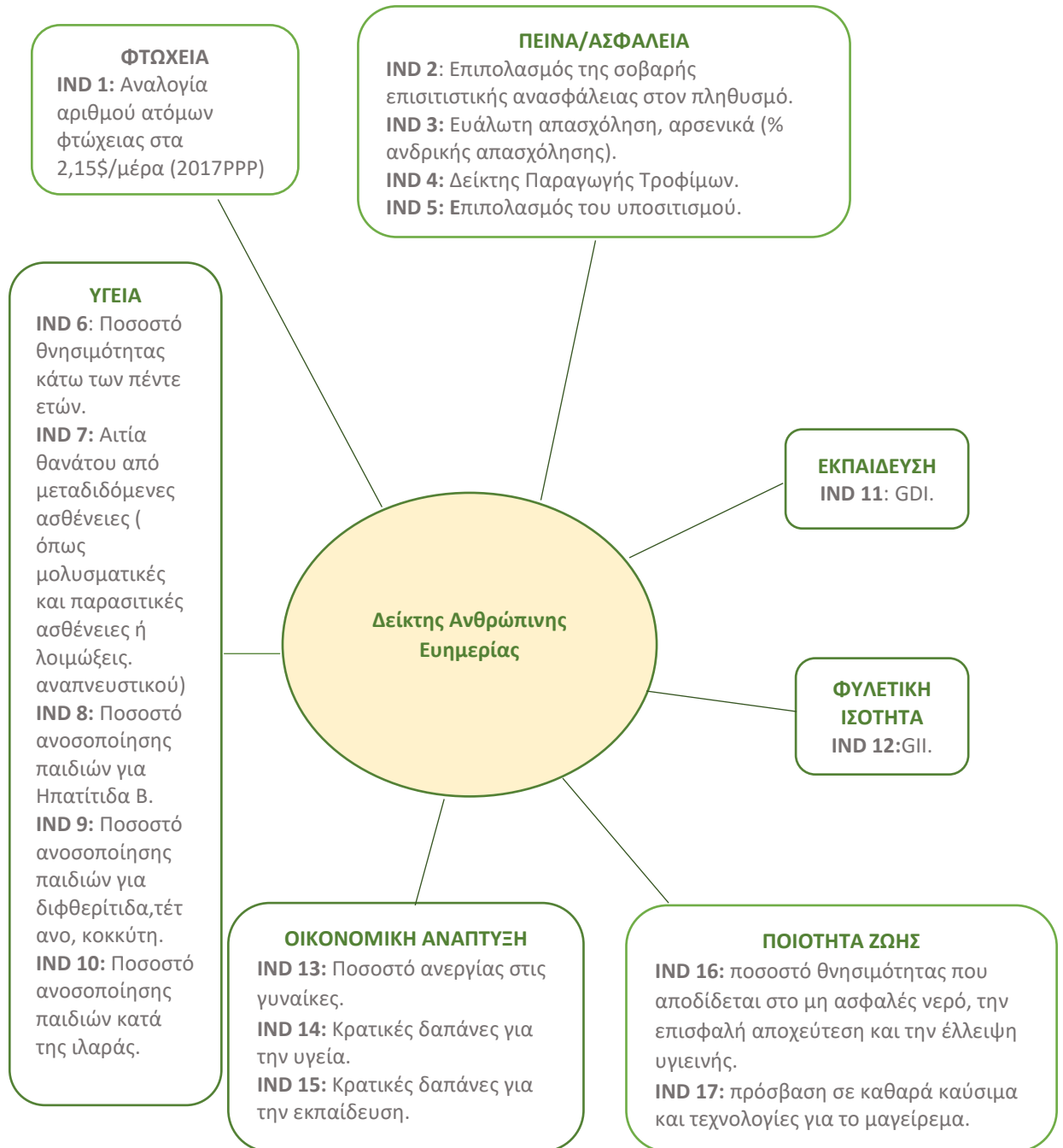

Σχήμα 2: Σχηματική παρουσίαση του HDI. Πηγή: (United Nations. Human development index, Human Development Reports, 2023)

Η επιλογή των χωρών για τις οποίες αποφασίσαμε να συγκεντρώσουμε δεδομένα, στηρίχτηκε στην παραπάνω κατάταξη. Επιλέξαμε μία χώρα που να αντιπροσωπεύει κάθε κατηγορία, λαμβάνοντας υπόψη την επάρκεια των δεδομένων. Έτσι λοιπόν, σύμφωνα με την κατάταξη του 2022, από τις χώρες με πολύ υψηλή ανάπτυξη επιλέξαμε την πρώτη χώρα, την Ελβετία(CHE) με HDI=0,962. Από τις χώρες με υψηλή ανάπτυξη επιλέξαμε τη Βραζιλία(BRA) με HDI=0,754, την Ονδούρα (HON) με HDI=0,621 από τις χώρες με μέση ανθρώπινη ανάπτυξη και το Νότιο Σουδάν (SSD) με HDI=0,385 που κατέχει την τελευταία θέση στην κατάταξη.

3.3.Επιλογή ενδεικτών

Βάσει των όσων αναλύσαμε στην ενότητα 2.5, αποφασίσαμε να συμπεριλάβουμε στον δείκτη ευημερίας επτά διαστάσεις τις οποίες θα περιγράψουμε χρησιμοποιώντας συγκεκριμένους ενδείκτες. Οι διαστάσεις και οι αντίστοιχοι ενδείκτες είναι οι εξής:

Σχήμα 3: Σχηματική παρουσίαση των διαστάσεων και των ενδεικτών.

Ενδείκτης 1 (IND 1): Αναλογία αριθμού ατόμων φτώχειας στα 2,15\$/μέρα (2017PPP)(% του πληθυσμού)(Poverty headcount ratio at \$2.15 a day (2017 PPP)(% of population))

Ο δείκτης που θα χρησιμοποιήσουμε είναι η αναλογία αριθμού ατόμων φτώχειας στα 2,15\$/μέρα (2017PPP)(% του πληθυσμού), δηλαδή το ποσοστό του πληθυσμού που ζει με λιγότερα από 2,15 δολάρια την μέρα σε προσαρμοσμένες τιμές αγοραστικής δύναμης το 2017. Τα δεδομένα αντλήθηκαν από τις βάσεις δεδομένων της Παγκόσμιας Τράπεζας (World Bank.Poverty headcount ratio at \$2.15 a day (2017 PPP) (% of population),2022) και βασίζονται σε δεδομένα πρωτογενούς έρευνας νοικοκυριών που ελήφθησαν από κυβερνητικές στατιστικές υπηρεσίες και υπηρεσίες της Παγκόσμιας Τράπεζας. Στον **Πίνακα 1** παρουσιάζονται αναλυτικά τα δεδομένα για κάθε χώρα.

Το έτος 2017 υποδεικνύει δύο πράγματα. Πρώτον μας αναφέρει το έτος βάσης που χρησιμοποιήθηκε για την προσαρμογή του πληθωρισμού εντός των χωρών. Είναι δηλαδή η χρονιά της οποίας οι τιμές επιλέγονται ως σημείο αναφοράς. Δεύτερον, υποδεικνύει το έτος κατά το οποίο αξιολογήθηκαν οι διαφορές στο κόστος ζωής μεταξύ των χωρών (Hasell, 2022).

Τα PPP(Purchasing Power Parity , Ισοτιμία αγοραστικής δύναμης)είναι η μέτρηση των τιμών σε διάφορες χώρες που χρησιμοποιεί τις τιμές συγκεκριμένων αγαθών για να συγκρίνει την απόλυτη αγοραστική δύναμη των νομισμάτων των χωρών και σε κάποιο βαθμό, το βιοτικό επίπεδο των ανθρώπων τους. Ο δείκτης ισοτιμίας αγοραστικής δύναμης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη σύγκριση των οικονομιών σχετικά με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, την παραγωγικότητα της εργασίας, την πραγματική ατομική κατανάλωση και σε ορισμένες περιπτώσεις για την ανάλυση της σύγκλισης τιμών και τη σύγκριση του κόστους ζωής μεταξύ των τόπων (Wikipedia.Purchasing power parity,2023). Εκφράζουν για κάθε χώρα το ποσό του τοπικού νομίσματος που απαιτείται για την αγορά των αγαθών και των υπηρεσιών.

Ενδείκτης 2 (IND 2): Επιπολασμός της σοβαρής επισιτιστικής ανασφάλειας στον πληθυσμό(Prevalence of severe food insecurity in the population (%))

Η επισιτιστική ανασφάλεια ορίζεται από το FAO(Food and Agriculture Organization of the United Nations) ως «η κατάσταση κατά την οποία οι άνθρωποι δεν έχουν ασφαλή πρόσβαση σε επαρκείς ποσότητες ασφαλών και θρεπτικών τροφίμων για κανονική ανάπτυξη και μια δραστήρια και υγιή ζωή».(FAO,2022)

Η επισιτιστική ανασφάλεια είναι μια από τις κύριες αιτίες κακής διατροφής και μπορεί να προκληθεί από διάφορους παράγοντες όπως η μη διαθεσιμότητα τροφίμων, τα μη προσιτά τρόφιμα και η άνιση κατανομή τροφίμων μεταξύ των μελών του νοικοκυριού. Η επισιτιστική ανασφάλεια μπορεί να βασίζεται στην ανεπαρκή ποιότητα ή ποσότητα τροφίμων. Η μέτρια επισιτιστική ανασφάλεια συνδέεται με την αδυναμία να καταναλώνονται τακτικά υγιεινές τροφές. Η σοβαρή επισιτιστική ανασφάλεια συνδέεται με την ανεπαρκή ποσότητα τροφής και κατ'επέκταση με τον υποσιτισμό και την πείνα. (Roser & Ritchie, 2019).

Η επισιτιστική ανασφάλεια μετριέται από τον FAO χρησιμοποιώντας την παγκόσμια κλίμακα αναφοράς του Food Insecurity Experience Scale (FIES). Το FIES μετρά το ποσοστό των ατόμων στον πληθυσμό που αντιμετώπισαν επισιτιστική ανασφάλεια σε μέτρια ή σοβαρά επίπεδα κατά την περίοδο αναφοράς. Τα δεδομένα συλλέγονται με την εφαρμογή ερωτηματολογίου και συγκεντρώνονται απαντήσεις στις οποίες οι ερωτηθέντες αναφέρουν την εμφάνιση αρκετών τυπικών εμπειριών και συνθηκών που σχετίζονται με την επισιτιστική ανασφάλεια (Roser & Ritchie, 2019).

Τα δεδομένα που αφορούν το ποσοστό των ατόμων στον πληθυσμό που ζουν σε νοικοκυριά που χαρακτηρίζονται ως σοβαρά επισιτιστικά ανασφαλή, ανακτήθηκαν από την Παγκόσμια Τραπέζα (World Bank. Prevalence of severe food insecurity in the population (%), 2022). Ένα νοικοκυριό ταξινομείται ως σοβαρά επισιτιστικά ανασφαλές όταν τουλάχιστον ένας ενήλικας στο νοικοκυριό έχει αναφέρει ότι έχει εκτεθεί, κατά καιρούς κατά τη διάρκεια του έτους, σε αρκετές από τις σοβαρές εμπειρίες που περιγράφονται στις ερωτήσεις του FIES, όπως ότι αναγκάστηκε να μειώσει την ποσότητα του φαγητού, να έχει παραλείψει γεύματα, να πεινάει ή να πρέπει να μείνει για μια ολόκληρη μέρα χωρίς φαγητό λόγω έλλειψης χρημάτων. Τα δεδομένα για τον ενδείκτη 2 παρουσιάζονται στον **Πίνακα 2**.

Ενδείκτης 3 (IND 3): Ευάλωτη απασχόληση, αρσενικά (% ανδρικής απασχόλησης)

(Vulnerable employment, male (% of male employment) (modeled ILO estimate))

Η ευάλωτη απασχόληση ορίζεται ως το άθροισμα των εργαζομένων για ίδιο λογαριασμό (αυτοαπασχολούμενοι) και των οικογενειακών εργαζομένων, ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης. Η ευάλωτη απασχόληση συχνά χαρακτηρίζεται από ανεπαρκείς αποδοχές, χαμηλή παραγωγικότητα και δύσκολες συνθήκες εργασίας που υπονομεύουν τα θεμελιώδη δικαιώματα των εργαζομένων (ILOSTAT. Paid employment vs vulnerable employment, 2022). Τα δεδομένα αντλήθηκαν από την Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank. Vulnerable employment, male (% of male employment) (modeled ILO estimate), 2022) και παρουσιάζονται στον **Πίνακα 3**.

Ενδείκτης 4(IND 4): Δείκτης Παραγωγής Τροφίμων

(Food production index (2014-2016 = 100))

Ο δείκτης παραγωγής τροφίμων μετρά τις αλλαγές στην παραγωγή τροφίμων σε ένα δεδομένο έτος σε σχέση με το έτος βάσης. Διακρίνεται σε:

-παραγωγή με αναφορά στις καλλιέργειες, η οποία αναφέρεται στην ποσότητα που παράγεται και πράγματι συγκομίζεται για μια συγκεκριμένη καλλιέργεια κατά την περίοδο αναφοράς. Καλύπτει καλλιέργειες τροφίμων που θεωρούνται βρώσιμες και περιέχουν θρεπτικά συστατικά. Ο καφές και το τσάι αποκλείονται γιατί, αν και είναι βρώσιμα, δεν έχουν θρεπτική αξία.

-παραγωγή με αναφορά στα ζώα και τα πουλερικά, η οποία αναφέρεται στα τοπικά εκτρεφόμενα ζώα που διατίθενται για σφαγή συν τα ζώα που εξάγονται ή αποστέλλονται για σφαγή.

-παραγωγή με αναφορά στην αλιεία, η οποία αναφέρεται στην ποσότητα ψαριών που εκφορτώνονται, που αλιεύονται και συλλέγονται από υδροκαλλιέργειες (Openstast,2023).

Τα δεδομένα αντλήθηκαν από την Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank. Food production index (2014-2016 = 100),2022) και παρουσιάζονται στον **Πίνακα 4**.

Ενδείκτης 5 (IND 5): Επιπολασμός του υποσιτισμού

(Prevalence of undernourishment (% of population))

Ο δείκτης της Βιώσιμης Ανάπτυξης 2.1.1 αναφέρεται στον επιπολασμό του υποσιτισμού.

Ο επιπολασμός του υποσιτισμού είναι ο κύριος δείκτης πείνας που χρησιμοποιείται από τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας του ΟΗΕ(UN's Food and Agriculture Organization). Μετρά το μερίδιο του πληθυσμού που έχει θερμιδική πρόσληψη η οποία είναι ανεπαρκής για να καλύψει τις ελάχιστες ενεργειακές απαιτήσεις που ορίζονται ως απαραίτητες για έναν δεδομένο πληθυσμό (Roser & Ritchie, 2019).

Τα δεδομένα αντλήθηκαν από την Παγκόσμια Τράπεζα(World Bank. Prevalence of undernourishment (% of population),2022) και παρουσιάζονται στον **Πίνακα 5**.

Ενδείκτης 6 (IND 6): Ποσοστό θνησιμότητας κάτω των πέντε ετών

(Mortality rate, under-5 (per 1,000 livebirths))

Είναι η πιθανότητα ανά 1.000 γεννήσεις ότι ένα νεογέννητο μωρό θα πεθάνει πριν συμπληρώσει την ηλικία των πέντε ετών σύμφωνα με τα τρέχοντα πρότυπα θνησιμότητας ανάλογα με την ηλικία (World Bank.Mortality rate, under-5 (per 1,000 live births), 2022). Αποτελεί τον δείκτη 3.2.1 της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Ο στόχος 3.2 της Βιώσιμης Ανάπτυξης είναι, έως το 2030, ο τερματισμός των αποτρέψιμων θανάτων νεογνών και παιδιών κάτω των 5 ετών, με όλες τις χώρες να στοχεύουν στη μείωση της νεογνικής θνησιμότητας σε τουλάχιστον 12/1000 γεννήσεις και τη θνησιμότητα κάτω των 5 σε τουλάχιστον 25/1000 γεννήσεις(United Nations. Goal 3, 2023). Αυτό θα σήμαινε ότι περισσότερο από το 97,5% όλων των νεογνών θα επιζούσαν τα πρώτα πέντε χρόνια της ζωής τους ανεξάρτητα από το πού γεννιούνται. Ωστόσο, αυτή τη στιγμή απέχουμε πολύ από αυτό το στόχο. Τα δεδομένα της Παγκόσμιας Τράπεζας δείχνουν ότι παρόλο που το ποσοστό παιδικής θνησιμότητας μείωθηκε σε όλο τον κόσμο, υπάρχουν ακόμα πολλές χώρες στις οποίες είναι υψηλότερο από 2,5%. Τα δεδομένα αντλήθηκαν από την Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank.Mortality rate, under-5 (per 1,000 live births), 2022) και παρουσιάζονται στον **Πίνακα 6**.

Ενδείκτης 7 (IND 7): Αιτία θανάτου από μεταδιδόμενες ασθένειες (όπως μολυσματικές και παρασιτικές ασθένειες ή λοιμώξεις αναπνευστικού)

(Cause of death, by communicable diseases and maternal, prenatal and nutrition conditions (% of total))

Ο στόχος 3.3 της Βιώσιμης Ανάπτυξης είναι ο τερματισμός του AIDS , της φυματίωσης, της ελονοσίας, της ηπατίτιδας και άλλων μεταδοτικών ασθενειών (United Nation. Goal 3, 2023). Οι θάνατοι από λοιμώξεις, υποσιτισμό ,διατροφικές ελλείψεις, νεογνικούς και μητρικούς θανάτους είναι συχνό κυρίως σε χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος. Τα δεδομένα ανακτήθηκαν από την Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank.Cause of death, by communicable diseases and maternal, prenatal and nutrition conditions (% of total), 2022) και παρουσιάζονται στον **Πίνακα 7**.

Εμβολιασμοί

Τα εμβόλια έχουν μειώσει σημαντικά τον επιπολασμό των ασθενειών στον κόσμο. Τα εμβόλια δημιουργούν ανοσία σε ένα άτομο εισάγοντας μια εξασθενημένη ή νεκρή μορφή του παθογόνου που μας αρρωσταίνει (όπως βακτήρια ή ιούς) ή τις τοξίνες του ή μια από τις επιφανειακές πρωτεΐνες του. Το εμβόλιο επάγει τη επίκτητη ανοσία, έτσι ώστε όταν το σώμα μας συναντήσει

τον πραγματικό παράγοντα που προκαλεί ασθένειες, να είναι έτοιμο να ενισχύσει την άμυνα. Υπάρχει συλλογικό και κοινωνικό όφελος σε ένα πληθυσμό με υψηλή εμβολιαστική κάλυψη. Για τις περισσότερες ασθένειες, όσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό των ατόμων που έχουν ανοσοποιηθεί, τόσο καλύτερα προστατευμένοι είναι όλοι στον πληθυσμό, καθώς η μετάδοση της νόσου μπορεί να μειωθεί ή να σταματήσει (Wikipedia.Vaccination, 2023). Η ανοσία της αγέλης παρέχει ένα προστατευτικό φραγμό, ειδικά για όσους δε μπορούν να εμβολιαστούν όπως μωρά, παιδιά ή ενήλικες με χαμηλό ανοσοποιητικό σύστημα (Vaccine Knowledge Project,2022).

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΠΟΥ, η παγκόσμια κάλυψη μειώθηκε από το 86% το 2019 σε 81% το 2021. Υπολογίζεται ότι 25 εκατομμύρια παιδιά ηλικίας κάτω του ενός έτους δεν έλαβαν βασικά εμβόλια, αριθμός που είναι υψηλότερος από το 2009. Από αυτά τα 25 εκατομμύρια, περισσότερο από το 60% αυτών των παιδιών ζει σε χώρες όπως Αγκόλα, Βραζιλία, Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, Αιθιοπία, Ινδία, Ινδονησία, Μιανμάρ, Νιγηρία, Πακιστάν και Φιλιπίνες. Το 2021, ο αριθμός των εντελώς ανεμβολίαστων παιδιών αυξήθηκε κατά 5 εκατομμύρια από το 2019 (World Health Organization.Immunization coverage, 2022).

Ενδείκτης 8 (IND 8): Ποσοστό ανοσοποίησης παιδιών για Ηπατίτιδα Β (HepB3).

(Immunization, HepB3 (% of one-year-old children))

Αναφέρεται στο ποσοστό των παιδιών ηλικίας 12-23 μηνών που έλαβαν εμβολιασμούς κατά της ηπατίτιδας Β πριν από τους 12 μήνες ή οποιαδήποτε στιγμή πριν από την έρευνα. Ένα παιδί θεωρείται επαρκώς ανοσοποιημένο μετά από τρεις δόσεις (World bank. Immunization Hepb3,2022). Η ηπατίτιδα Β είναι μια εξαιρετικά μεταδοτική ιογενής λοίμωξη που προσβάλλει το ήπαρ και μεταδίδεται μέσω της επαφής με το αίμα ή άλλα σωματικά υγρά ενός μολυσμένου ατόμου. Ο ΠΟΥ συνιστά σε όλα τα βρέφη να λαμβάνουν την πρώτη δόση του εμβολίου το συντομότερο δυνατό μετά τη γέννηση (World Health Organization.Immunization coverage, 2022). Τα δεδομένα αντλήθηκαν από την Παγκόσμια Τράπεζα (World bank. Immunization Hepb3, 2022) και παρουσιάζονται στον **Πίνακα 8**.

Ενδείκτης 9 (IND 9): Ποσοστό ανοσοποίησης παιδιών για διφθερίτιδα, τέτανο, κοκκύτη (DTP).

(Immunization, DPT (% of children ages 12-23 months))

Αναφέρεται στο ποσοστό των παιδιών ηλικίας 12-23 μηνών που έλαβαν εμβολιασμούς για διφθερίτιδα, τέτανο, κοκκύτη πριν από τους 12 μήνες ή οποιαδήποτε στιγμή πριν από την έρευνα (World Bank.Immunization, DPT (% of children ages 12-23 months),2022). Το εμβόλιο DTP είναι μια κατηγορία ανασυνδυασμένων εμβολίων τριών μολυσματικών ασθενειών: διφθερίτιδας, τετάνου, κοκκύτη. Η διφθερίτιδα και ο κοκκύτης μεταδίδονται από άτομο σε άτομο. Ο τέτανος

εισέρχεται στο σώμα μέσω κοψίματος. Το DTP είναι για παιδιά κάτω των επτά ετών. Για μεγαλύτερα παιδιά, εφήβους και ενήλικες υπάρχουν διαφορετικά εμβόλια κατά των ασθενειών αυτών(Centers for Disease Control and Prevention,2022). Τα δεδομένα αντλήθηκαν από την Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank. Immunization, DPT (% of children ages 12-23 months),2022) και παρουσιάζονται στον **Πίνακα 9**.

Ενδείκτης 10(IND 10): Ποσοστό ανοσοποίησης παιδιών κατά της ιλαράς

(Immunization, measles (% of children ages 12-23 months))

Αναφέρεται στο ποσοστό των παιδιών ηλικίας 12-23 μηνών που έλαβαν τον εμβολιασμό κατά της ιλαράς πριν από τους 12 μήνες ή οποιαδήποτε στιγμή πριν την έρευνα. Ένα παιδί θεωρείται επαρκώς ανοσοποιημένο κατά της ιλαράς μετά τη λήψη μιας δόσης εμβολίου(World Bank. Immunization, measles (% of children ages 12-23 months), 2022). Η ιλαρά είναι μια εξαιρετικά μεταδοτική ασθένεια που προκαλείται από ιό και η οποία οδηγεί σε υψηλό πυρετό και εξανθήματα μέχρι τύφλωση, εγκεφαλίτιδα ή θάνατο. Μέχρι το τέλος του 2021, το 81% των παιδιών είχε λάβει μία δόση εμβολίου ιλαράς μέχρι τα δεύτερα γενέθλια τους. 183 κράτη μέλη έχουν συμπεριλάβει και δεύτερη δόση ως μέρος της συνήθους ανοσοποίησης(World Health Organization. Immunization coverage,2022).Τα δεδομένα ανακτήθηκαν από την Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank. Immunization, measles (% of children ages 12-23 months), 2022) και παρουσιάζονται στον **Πίνακα 10**.

Ενδείκτης 11(IND 11): Δείκτης Ανάπτυξης Φύλων(Gender Development Index, GDI)

Ο Δείκτης Ανάπτυξης Φύλων αποτελεί έναν γεωμετρικό μέσο όρο που μετρά τις ανισότητες μεταξύ των φύλων ως προς την επίτευξη σε τρεις βασικές διαστάσεις της ανθρώπινης ανάπτυξης:

-Υγεία μετρούμενη από το προσδόκιμο ζωής των γυναικών και των αντρών. Μια μακρά και υγιής ζωή που αντιπροσωπεύεται από ένα υψηλό δείκτη προσδόκιμου ζωής, είναι ένα σημαντικό στοιχείο της ανθρώπινης ανάπτυξης που μπορεί να σημαίνει σωματική και ψυχική υγεία, υγιεινό περιβάλλον και τρόπο ζωής.

-Εκπαίδευση που μετράται:

i)με βάση τα αναμενόμενα έτη σχολικής εκπαίδευσης για άντρες και γυναίκες

ii)τα μέσα σχολικής ηλικίας για γυναίκες και άντρες για ενήλικες ηλικίας 25 ετών και άνω.

Η πρόσβαση στη γνώση επιτρέπει στα άτομα την ελευθερία και την αυτάρκεια. Ένα άτομο χωρίς μια καλή εκπαίδευση στις μέρες μας είναι δύσκολο να έχει ασφάλεια, αυτοδιάθεση, ευκαιρίες και μια παραγωγική ζωή που απαιτεί η ανθρώπινη ανάπτυξη.

-Έλεγχος οικονομικών πόρων μετρούμενο από το εκτιμώμενο εισόδημα γυναικών και αντρών. Η αύξηση του εισοδήματος επιτρέπει στα άτομα να έχουν πρόσβαση σε στέγη, ιατρική περίθαλψη, τροφή, εκπαίδευση και υψηλότερα πρότυπα ζωής (Unitednations. Genderdevelopmentindex, 2022).

Με τον δείκτη ανάπτυξης φύλλων προσεγγίζουμε τους στόχους 3(υγεία), 4(εκπαίδευση), 5(φυλετική ισότητα) και 8(οικονομική ανάπτυξη). Τα δεδομένα αντλήθηκαν από τον UNDP (United nations. Genderdevelopmentindex, 2022) και τα δεδομένα παρουσιάζονται στον **Πίνακα 11**.

Ενδείκτης 12(IND 12): Δείκτης Ανισότητας Φύλων(Gender Inequality Index,GII)

Ο δείκτης ανισότητας φύλων αντικατοπτρίζει το μειονέκτημα με βάση το φύλλο σε τρεις διαστάσεις:

-Αναπαραγωγική ηλικία, η οποία περιγράφεται με:

i)τον λόγο μητρικής θνησιμότητας, ο οποίος μετρά τον αριθμό των γυναικών που πεθαίνουν από αιτίες που σχετίζονται με την εγκυμοσύνη ανά 100.000 γεννήσεις ζώντων.Ο μητρικός θάνατος αναφέρεται στο θάνατο μιας γυναίκας κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης ή εντός 42 ημερών από τη διακοπή της εγκυμοσύνης. Περιλαμβάνονται θάνατοι από οποιαδήποτε αιτία που σχετίζεται ή επιδεινώνεται από την εγκυμοσύνη αλλά όχι από τυχαία αίτια.

ii)το ποσοστό γεννήσεων εφήβων,δηλαδή τον αριθμό των ζωντανών γεννήσεων ανά 1.000 γυναίκες ηλικίας 15 έως 19 ετών.

-Ενδυνάμωση, η οποία περιλαμβάνει:

i)γυναικείο και ανδρικό πληθυσμό με τουλάχιστον δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

ii)γυναικεία και ανδρικά μερίδια βουλευτικών εδρών.

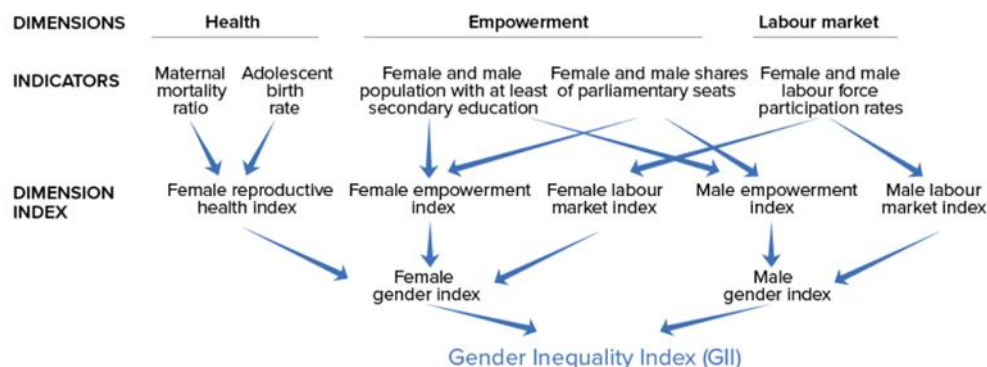
-Αγορά εργασίας που περιγράφεται από τα ποσοστά συμμετοχής γυναικών και ανδρών στο εργατικό δυναμικό.

Ο δείκτης αυτός δείχνει την απώλεια της πιθανής ανθρώπινης ανάπτυξης λόγω της ανισότητας μεταξύ των επιτευγμάτων γυναικών και αντρών σε αυτές τις διαστάσεις. Κυμαίνεται από 0, όπου οι γυναίκες και οι άντρες έχουν ίσα αποτελέσματα, έως 1 όπου ένα φύλο έχει όσο το δυνατόν

χειρότερη απόδοση σε όλες τις μετρημένες διαστάσεις (United Nations. Gender inequality index, 2022).

Τα δεδομένα αντλήθηκαν από τον UNDP (United Nations. Gender inequality index, 2022) και παρουσιάζονται στον **Πίνακα 12**.

Dimensions and Indicators

Σχήμα 4. Σχηματική παρουσίαση του GII. Πηγή (United Nations. Gender inequality index, 2022)

Ενδείκτης 13(IND 13): Ποσοστό ανεργίας στις γυναίκες

(Unemployment, female (% of female labor force) (national estimate))

Το ποσοστό ανεργίας αναφέρεται στο μερίδιο του εργατικού δυναμικού που είναι χωρίς εργασία αλλά είναι διαθέσιμο και αναζητά εργασία. Οι ορισμοί του εργατικού δυναμικού και της ανεργίας διαφέρουν ανά χώρα. Το ποσοστό ανεργίας είναι ίσως το πιο γνωστό μέτρο της αγοράς εργασίας και είναι σίγουρα από τα πιο ευρέως αναφερόμενα από τα μέσα ενημέρωσης (ILOSTAT. Statistics on unemployment and labour underutilization, 2022). Επιλέξαμε να εστιάσουμε στο ποσοστό των γυναικών μιας και στις περισσότερες χώρες τα ποσοστά ανεργίας είναι υψηλότερα για τις γυναίκες παρά για τους άντρες. Τα δεδομένα αντλήθηκαν από την Παγκόσμια Τράπεζα (WorldBank. Unemployment, female (% offemalelaborforce) (nationalestimate), 2022) και τα δεδομένα παρουσιάζονται στον **Πίνακα 13**.

Ενδείκτης 14(IND 14):Κρατικέςδαπάνεςγιατηνυγεία

(Domestic general government health expenditure (% of general government expenditure))

Αναφέρεται στις δημόσιες δαπάνες για την υγεία από εγχώριες πηγές ως ποσοστό της συνολικής δημόσιας δαπάνης. Υποδεικνύει την προτεραιότητα της κυβέρνησης να δαπανήσει για την υγεία από δικούς της εγχώριους δημόσιους πόρους (World Bank.Domestic General Government Health Expenditure (% of general government expenditure),2022)

Η καλή υγεία είναι βασικό στοιχείο της ποιότητας ζωής. Η υγειονομική περίθαλψη θεωρείται αγαθό και αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την προστασία και τη βελτίωση της υγείας. Σε πολλές χώρες η πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη είναι συνταγματικό δικαίωμα. Ωστόσο, πριν μερικές γενιές η κατάσταση ήταν διαφορετική. Κατά τη διάρκεια του Μεσοαίωνα, η υγεία θεωρούνταν θέμα μοίρας στο μεγαλύτερο μέρος της Δυτικής Ευρώπης. Μετά την πάροδο του Διαφωτισμού, οι δημόσιες αρχές άρχισαν να ενδιαφέρονται για την προαγωγή της δημόσιας υγείας (Curtis, 2009). Οι επιστημονικές εξελίξεις έχουν παίξει καθοριστικό ρόλο στην αύξηση των δαπανών για τη υγειονομική περίθαλψη. Η κύρια πηγή δεδομένων για τις διεθνείς δαπάνες για την υγεία είναι ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας και συγκεκριμένα η Παγκόσμια Βάση Δεδομένων Δαπανών Υγείας από όπου δημοσιεύει στοιχεία η Παγκόσμια Τράπεζα. Τα δεδομένα τα έχουμε αντλήσει από την Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank. Domestic General Government Health Expenditure (% of general government expenditure),2022) και παρουσιάζονται στον **Πίνακα 14.**

Ενδείκτης 15 (IND 15):Κρατικές δαπάνες για την εκπαίδευση

(Government expenditure on education, total (% of government expenditure))

Οι δαπάνες της κυβέρνησης για την εκπαίδευση εκφράζονται ως ποσοστό των συνολικών δαπανών της κυβέρνησης (World Bank. Government expenditure on education, total (% of government expenditure), 2022). Στις περισσότερες χώρες η βασική εκπαίδευση αποτελεί δικαίωμα και υποχρέωση. Οι κυβερνήσεις οφείλουν να εξασφαλίσουν πρόσβαση στη βασική εκπαίδευση και οι πολίτες υποχρεούνται από το νόμο να λάβουν τη βασική εκπαίδευση. Η κύρια πηγή δεδομένων για τις διεθνείς δαπάνες για την εκπαίδευση είναι το Ινστιτούτο Στατιστικής της Unesco από όπου δημοσιεύει στοιχεία η Παγκόσμια Τράπεζα. Τα δεδομένα τα έχουμε αντλήσει από την Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank. Government expenditure on education, total (% of government expenditure), 2022) και παρουσιάζονται στον **Πίνακα 15.**

Ενδείκτης 16(IND 16):Το ποσοστό θνησιμότητας που αποδίδεται στο μη ασφαλές νερό, την επισφαλή αποχεύτση και την έλλειψη υγιεινής

(Mortality rate attributed to unsafe water, unsafe sanitation and lack of hygiene (per 100,000 population)

Αφορά τους θανάτους που αποδίδονται σε αυτές τις συνθήκες ανά 100.000 άτομα του πληθυσμού (World Bank. Mortality rate attributed to unsafe water, unsafe sanitation and lack of hygiene (per 100,000 population),2022). Το μη ασφαλές νερό, η έλλειψη αποχέτευσης και υγιεινής αποτελούν ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα υγείας και περιβάλλοντος ιδιαίτερα στις φτωχότερες χώρες. Η έλλειψη πρόσβασης σε ασφαλές πηγές νερού και εγκαταστάσεις υγιεινής αποτελούν κύριο παράγοντα κινδύνου για μολυσματικές ασθένειες όπως χολέρα, διάρροια, δυσεντερία. Τα δεδομένα αντλήθηκαν από την Παγκόσμια Τράπεζα (WorldBank. Mortality rate attributed to unsafe water, unsafe sanitation and lack of hygiene (per 100,000 population),2022) και παρουσιάζονται στον **Πίνακα 16**.

Ενδείκτης 17(IND 17): Η πρόσβαση σε καθαρά καύσιμα και τεχνολογίες για το μαγείρεμα(Access to clean fuels and technologies for cooking (% of population))

Αναφέρεται στο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού που χρησιμοποιεί κατά κύριο λόγο καθαρά καύσιμα και τεχνολογίεςγια το μαγείρεμα (World Bank.Access to clean fuels and technologies for cooking (% of population), 2022). Η χρήση στερεών καυσίμων για το μαγείρεμα αποτελεί πρωταρχικό παράγοντα κινδύνου για θανάτους και νοσηρότητα από την ατμοσφαιρική ρύπανση των εσωτερικών χώρων. Κάτι τέτοιο μπορεί να αποφευχθεί με την μετάβαση των νοικοκυριών από τους παραδοσιακούς τρόπους μαγειρέματος και θέρμανσης σε πιο σύγχρονες και καθαρότερες μεθόδους, όπως το φυσικό αέριο ή η ηλεκτρική ενέργεια. Τα δεδομένα αντλήθηκαν από την Παγκόσμια Τράπεζα (WorldBank. Access to clean fuels and technologies for cooking (% ofpopulation), 2022) και παρουσιάζονται στο **Πίνακα 17**.

Ο **Πίνακας 18** είναι ένας συνοπτικός πίνακας των ενδεικτών με την κωδική τους ονομασία έτσι όπως χρησιμοποιήθηκε για τους υπολογισμούς του δείκτη ευημερίας.

4.ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Υπολογισμός του Δείκτη Ανθρώπινης Ευημερίας(Human Wellbeing Index, HWI)

Ο Δείκτης Ανθρώπινης Ευημερίας είναι ο γεωμετρικός μέσος όρος των κανονικοποιημένων δεικτών για κάθε μια από τις επτά διαστάσεις με τις οποίες ασχοληθήκαμε. Είναι ένα σταθμισμένο γινόμενο των επτά επιμέρους δεικτών (φτώχεια, πείνα/ασφάλεια, υγεία, εκπαίδευση, φυλετική ισότητα, οικονομική διάσταση, ποιότητα ζωής) χρησιμοποιώντας σταθερό βάρος. Ο υπολογισμός του Δείκτη Ανθρώπινης Ευημερίας γίνεται κατά έτος. Οι χρονιές για τις οποίες επιλέξαμε να υπολογίσουμε τον HWI είναι το 2015, 2016, 2017. Στον **Πίνακα 19** συγκεντρώθηκαν τα δεδομένα για το έτος 2015, στον **Πίνακα 20** υπάρχουν τα δεδομένα για το έτος 2017 και στον **Πίνακα 21** παρουσιάζονται τα δεδομένα για το έτος 2019. Για να υπολογίσουμε τον ενιαίο δείκτη ακολουθήσαμε τα παρακάτω βήματα:

Βήμα 1:

Υπολογίσαμε τις μέγιστες και τις ελάχιστες τιμές για κάθε ενδείκτη (indicator) από τις αρχικές βάσεις δεδομένων για όλες τις χώρες. Έτσι προέκυψε ο **Πίνακας 22** με τις μέγιστες και ελάχιστες τιμές.

Βήμα 2:

Αφού ορίσαμε τις μέγιστες και τις ελάχιστες τιμές, οι δείκτες διαστάσεων υπολογίστηκαν σύμφωνα με τον τύπο:

$$\text{Δείκτης Διάστασης(Dimension Index)} = \frac{\text{πραγματική τιμή}-\text{ελάχιστη τιμή}}{\text{μέγιστη τιμή}-\text{ελάχιστη τιμή}}$$

Οι τιμές που προκύπτουν κυμαίνονται από 0 έως 1 και στρογγυλοποιήσαμε τα αποτελέσματα στο τρίτο δεκαδικό ψηφίο. Συγκεντρώσαμε τα αποτελέσματα στους παρακάτω πίνακες. Για το έτος 2015 δημιουργήθηκε ο **Πίνακας 23**, για το έτος 2017 ο **Πίνακας 24** και για το έτος 2019 ο **Πίνακας 25**.

Βήμα 3:

Στις περιπτώσεις που ο δείκτης διάστασης είναι 0, επιλέξαμε να αντικαταστήσουμε το συγκεκριμένο δείκτη με το ποσοστό που ΔΕΝ είναι στη συγκεκριμένη κατάσταση, δηλαδή με την τιμή που προκύπτει από την πράξη (1-τιμή δείκτη διάστασης).

Παραδείγματος χάριν, για την Ελβετία ο ενδείκτης (indicator) φτώχειας το 2015 ήταν 0. Με την αντιστροφή του ορισμού προκύπτει ο ενδείκτης $1-0=1$ που δηλώνει την κατάσταση κατά την οποία ο πληθυσμός της χώρας είναι σε κατάσταση μη-φτώχειας. Η αντιστροφή αυτή έγινε και στις τρεις χρονιές που μας ενδιαφέρουν και για τις περιπτώσεις των εξής δεικτών διαστάσεων:

- Της φτώχειας (D.I 1) που αντιστράφηκε στο ποσοστό του πληθυσμού που δε ζει σε κατάσταση φτώχειας ($d.i_1=(1-D.I1)$).
- Της επισιτιστικής ανασφάλειας (D.I 2) που αντιστράφηκε σε ποσοστό επισιτιστικής ασφάλειας($d.i_2=(1-D.I2)$).
- Το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κατάσταση υποθρεψίας (D.I 5) που αντιστράφηκε σε ποσοστό του πληθυσμού που δε βρίσκεται σε κατάσταση υποθρεψίας ($d.i_5=(1-D.I5)$).
- Το ποσοστό θνησιμότητας που σχετίζεται με χρήση μη ασφαλούς νερού, αποχεύτησης και υγιεινής (D.I 16) που αντιστράφηκε με το ποσοστό βεβαιότητας που σχετίζεται με τη χρήση ασφαλούς νερού , αποχεύτησης και υγιεινής ($d.i_{16}=(1-D.I16)$).
- Το ποσοστό του πληθυσμού που έχει πρόσβαση σε καθαρά καύσιμα (D.I 17) που αντιστράφηκε σε ποσοστό του πληθυσμού που δεν έχει πρόσβαση σε καθαρά καύσιμα($d.i_{17}=(1-D.I17)$).

Λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις αντιστροφές, τα αποτελέσματα διορθώθηκαν και συγκεντρώθηκαν σε νέους πίνακες. Συγκεκριμένα, για το έτος 2015 δημιουργήθηκε ο **Πίνακας 26**, για το έτος 2017 ο **Πίνακας 27** και για το έτος 2019 ο **Πίνακας 28**.

Βήμα 4:

Για να υπολογίσουμε τον δείκτη (Index) που θα περιγράφει την κάθε κατηγορία που μας ενδιαφέρει, χρησιμοποιήσαμε τον γεωμετρικό μέσο όρο των επιμέρους διαστάσεων δηλαδή:

$$I = (D.I1 \times D.I2 \times \dots \times D.In)^{1/n}$$

Αναλυτικά ο δείκτης για κάθε κατηγορία υπολογίζεται ως εξής:

$$I_{\text{φτώχειας}} = (d.i_1)^1$$

$$I_{\text{πεινας/ασφάλειας}} = (d.i_2)^{1/4} \times (D.I 3)^{1/4} \times (D.I 4)^{1/4} \times (d.i_5)^{1/4}$$

$$I_{\text{υγείας}} = (D.I 6)^{1/5} \times (D.I 7)^{1/5} \times (D.I 8)^{1/5} \times (D.I 9)^{1/5} \times (D.I 10)^{1/5}$$

$$I_{GDI} = (D.I 11)$$

$$I_{GII} = (D.I 12)$$

$$I_{οικονομία} = (D.I 13)^{1/3} \times (D.I 14)^{1/3} \times (D.I 15)^{1/3}$$

$$I_{ποιότητα \ ζωής} = (d.i 16)^{1/2} \times (d.i 17)^{1/2}$$

Μετά από όλους τους υπολογισμούς βάσει των παραπάνω τύπων προέκυψαν οι πίνακες με τους δείκτες (Index) ανά κατηγορία. Έτσι για το έτος 2015 υπάρχει ο **Πίνακας 29**, για το έτος 2017 ο **Πίνακας 30** και το έτος 2019 ο **Πίνακας 31**.

Βήμα 5:

Στην περίπτωση της διάστασης της ποιότητας ζωής, οι δύο επιμέρους δείκτες είναι αντίστροφοι μεταξύ τους στην ταξινόμηση. Δηλαδή το ποσοστό βεβαιότητας που σχετίζεται με τη χρήση ασφαλούς νερού , αποχεύσεως και υγιεινής είναι 1 με την καλύτερη επίδοση και 0 με την χειρότερη, ενώ αντίθετα το ποσοστό του πληθυσμού που δεν έχει πρόσβαση σε καθαρά καύσιμα έχει 0 για την καλύτερη επίδοση και 1 για τη χειρότερη. Για να μπορέσουμε να βγάλουμε ένα σαφές συμπέρασμα από την σύνθεση των δύο αυτών αντίστροφων δεικτών δημιουργήσαμε δυο υποθετικές περιπτώσεις. Η πρώτη υποθετική περίπτωση ξεκινάει από το 0 και ανεβαίνει στο 1 και η δεύτερη υποθετική περίπτωση ξεκινάει από 1 και καταλήγει στο 0. Έπειτα υπολογίσαμε το γινόμενο των δύο υψωμένο στην δύναμη 1/2 και προέκυψαν τα υποθετικά γινόμενα (**Πίνακας 32**, υποθετική κατανομή). Για να δούμε ποια είναι η καλύτερη τιμή, πρέπει να αλλάξουμε κλίμακα και να την μεταφέρουμε στο 1. Άρα το υποθετικό γινόμενο μετατρέπεται στα αποτελέσματα της στήλης rescaling (**Πίνακας 32**). Αν αφαιρέσουμε από την τιμή 1 το 0,5 που είναι η μέγιστη καλύτερη τιμή που μπορούμε να έχουμε από το γινόμενο, προκύπτει η τελευταία στήλη (**Πίνακας 32**). Τέλος, από τις τιμές του δείκτη ποιότητα ζωής που έχουμε υπολογίσει αφαιρούμε το 0,5 που είναι η καλύτερη τιμή και χρησιμοποιούμε την απόλυτη τιμή της διαφοράς αυτής.

Εφόσον όμως έχουμε υιοθετήσει τη λογική ότι η μεγαλύτερη τιμή είναι η επιθυμητή, τότε θα πρέπει και στους υπόλοιπους δείκτες να εφαρμοστεί η λογική ότι η μεγαλύτερη τιμή είναι πάντα η καλύτερη. Έτσι στις περιπτώσεις των δεικτών που ισχύει το αντίθετο, διορθώνουμε τους δείκτες χρησιμοποιώντας τη διαφορά της τιμής που έχουμε υπολογίσει από το 1 η οποία θεωρείται η μέγιστη τιμή. (Στη συγκεκριμένη περίπτωση αυτή η κανονικοποίηση εφαρμόζεται στις διαστάσεις της πείνας, της υγείας και του GII.). Επομένως μετά από αυτή την

κανονικοποίηση προκύπτουν οι πίνακες (rescaled index). Συγκεκριμένα το έτος 2015 περιγράφεται από τον **Πίνακα 33**, το έτος 2017 από τον **Πίνακα 34** και το έτος 2019 από τον **Πίνακα 35**.

Βήμα 6:

Ο τελικός ενοποιημένος δείκτης ευημερίας , Δείκτης Ανθρώπινης Ευζωίας (Human Wellbeing Index, HWI) αποτελεί τον γεωμετρικό μέσο όρο των κανονικοποιημένων δεικτών για κάθε μία από τις επτά διαστάσεις επιμερίζοντας το ίδιο βάρος σε κάθε δείκτη. Υπολογίζεται ως εξής:

$$HWI=(I_{\text{φτώχεια}} \times I_{\text{πείνα/ασφάλεια}} \times I_{\text{υγεία}} \times I_{\text{GDI}} \times I_{\text{GII}} \times I_{\text{οικονομία}} \times I_{\text{ποιότητα ζωής}})^{1/7}$$

Ο δείκτης παίρνει τιμές μεταξύ 0 και 1, όπου 1 αντιστοιχεί στην υψηλότερη δυνατή ανθρώπινη ευημερία και 0 στην χαμηλότερη.

Μετά την εφαρμογή του παραπάνω τύπου στα δεδομένα κάθε χρονιάς προκύπτουν οι πίνακες με τις τελικές τιμές του Δείκτη Ανθρώπινης Ευημερίας για κάθε χώρα. Συγκεκριμένα, ο **Πίνακας 36** παρουσιάζει τα αποτελέσματα για το έτος 2015, ο **Πίνακας 37** για το έτος 2017 και ο **Πίνακας 38** για το έτος 2019.

5. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Βάσει των πληροφοριών που αντλούμε από τον τελικό πίνακα και το διάγραμμα του Δείκτη Ανθρώπινης Ευημερίας, προκύπτει η εξής κατάταξη: η Ελβετία εμφανίζεται στην πρώτη θέση, η Βραζιλία στη δεύτερη θέση, η Ονδούρα κατέχει την τρίτη θέση και τέλος το Νότιο Σουδάν είναι τελευταίο στην κατάταξη. Αναλυτικότερα, η Ελβετία το 2015 έχει δείκτη ευημερίας 0,642, το 2017 0,629 και το 2019 0,563. Παρουσιάζει δηλαδή μια πτώση με την πάροδο των χρόνων. Αντίθετα η Βραζιλία εμφανίζει μια μικρή σταθερή αύξηση ξεκινώντας το 2015 με δείκτη ευημερίας 0,525, το 2017 0,530 και το 2019 0,535. Η Ονδούρα ξεκινάει το 2015 με 0,513, παρουσιάζει μια πτώση το 2017 στο 0,490 και αυξάνεται στο 0,498 το 2019. Τέλος, το Νότιο Σουδάν εμφανίζει δείκτη ευημερίας 0,328 το 2015, το 2017 πέφτει στο 0,275 και το 2019 αυξάνεται στο 0,323. Τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα εμφανίζονται στον **Πίνακα 39** και στο **Γράφημα 1**. Παρατηρούμε ότι η κατάταξη βάσει του Δείκτη Ανθρώπινης Ευημερίας παρουσιάζει ομοιότητα με την κατάταξη του Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης, στον οποίο στηριχθήκαμε για την επιλογή των χωρών στην σύνθεση του Δείκτη Ανθρώπινης Ευημερίας.

6. ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Κατά την συλλογή των δεδομένων από την Παγκόσμια Τράπεζα, παρατηρήσαμε ότι υπάρχουν κράτη τα οποία εμφανίζουν συστηματικότητα στην στατιστική καταγραφή των ενδεικτών με τους οποίους ασχοληθήκαμε. Παρουσιάζουν, δηλαδή, πλήρεις χρονοσειρές οι οποίες προστίθενται και πιστοποιούνται κατά έτος στο σύνολο σχεδόν των ενδεικτών. Ωστόσο, υπάρχουν και περιπτώσεις κρατών που εμφανίζουν κενά, πιθανώς γιατί τα κράτη αυτά δεν έχουν επαρκή στατιστική κάλυψη και η οριστική πιστοποίηση των τιμών των ενδεικτών αυτών ανά κράτος μπορεί να εμφανίζει υστέρηση. Για την πλειονότητα των δεικτών μιας παγκόσμιας κατάστασης, οι χρονοσειρές ξεκινάνε από το 1990. Επομένως, μιας και η παγκόσμια τάση και κατάσταση, είναι να έχουμε συστηματικές χρονοσειρές για μεγάλο μέρος κρατών και για το πλήθος των ενδεικτών από το 1990 και μετά, διατηρούμε την τριαντακονταετία 1990-2020 ως βάση αναφοράς.

Όπως αναφέραμε παραπάνω, σύμφωνα με την κατάταξη των χωρών βάσει του Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης (HDI), ο κόσμος χωρίζεται επίσημα σε τέσσερις μεγάλες κατηγορίες. Επιλέξαμε μια αντιπροσωπευτική χώρα από κάθε κατηγορία της κατάταξης με βασικό κριτήριο την αφθονία των δεδομένων για τους ενδείκτες τους οποίους χρησιμοποιήσαμε. Εφόσον, δηλαδή, βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη του δείκτη ήταν η ύπαρξη ικανοποιητικών στοιχείων, επιλέξαμε περιπτώσεις κρατών που εμφανίζουν τις καλύτερες χρονοσειρές στο μεγαλύτερο αριθμό των διαθέσιμων ενδεικτών.

Η επιλογή των ενδεικτών, όπως προαναφέραμε στηρίχθηκε στους παγκοσμίως καθιερωμένους στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Ωστόσο, προσπαθήσαμε να επιλέξουμε ενδείκτες που να μη παρουσιάζουν συγγραμικότητα, δηλαδή να μη δίνουν την ίδια πληροφορία πολλές φορές.

Η σύνθεση του Δείκτη Ευημερίας πρέπει να στηρίζεται σε συγκεκριμένα συστατικά και συγκεκριμένο τρόπο σύνθεσης. Συμπεραίνουμε ότι τα δεδομένα που είναι διαθέσιμα, δε μας παρέχουν ακριβή στοιχεία είτε για κάποια χώρα είτε για κάποιο έτος. Το γεγονός αυτό αντί να μας πτοήσει πρέπει να ενισχύσει την άποψη ότι ο δείκτης πρέπει να υπολογίζεται και να βρεθεί τρόπος ώστε να έχουμε όσο το δυνατό περισσότερα ακριβή δεδομένα.

Ο υπολογισμός του δείκτη γίνεται κατά έτος. Επιλέξαμε να εφαρμόσουμε τον δείκτη για τις χρονιές 2015, 2017, 2019. Θα είχε ερευνητικό ενδιαφέρον ο συγκεκριμένος δείκτης να εφαρμοστεί και σε πιο παλιές χρονιές. Τα πολλά κενά που υπήρχαν στα δεδομένα προηγούμενων ετών, δε μας επέτρεψαν να εφαρμόσουμε τον δείκτη. Για το λόγο αυτό επιλέξαμε και συγκρίναμε χρονιές για τις οποίες είχαμε στοιχεία για τους περισσότερους ενδείκτες.

Στην περίπτωση του ενδείκτη ποσοστό θνησιμότητας που σχετίζεται με χρήση μη ασφαλούς νερού, μη ασφαλούς αποχέτευσης και έλλειψη υγιεινής (IND 16), παρατηρήσαμε ότι υπήρχαν δεδομένα μόνο για την χρονιά 2016. Αυτά τα κενά στις βάσεις δεδομένων της Παγκόσμιας Τράπεζας μπορεί να εμφανίζονται είτε γιατί δεν υπάρχει κάποιο σύστημα καταγραφής, είτε γιατί η καταγραφή έγινε αργότερα είτε γιατί για διάφορους λόγους δεν έχουν σταλεί δεδομένα για προηγούμενες χρονιές. Για να λύσουμε, λοιπόν, το πρόβλημα αυτό υιοθετήσαμε ενιαία τιμή για τον συγκεκριμένο ενδείκτη, θεωρώντας ότι για τη χρονική περίοδο που εξετάζουμε 2015-2019 δεν έχει υπάρξει δραματική αλλαγή στα δεδομένα, τα οποία χρειάζονται αρκετό χρόνο για να διαφοροποιηθούν. Έτσι χρησιμοποιήσαμε τα δεδομένα της πιο πρόσφατης χρονιάς με τη χρονιά αναφοράς δηλαδή τα δεδομένα της χρονιάς 2016.

Παρατηρούμε ότι για τη χρονιά 2017 δεν υπάρχουν δεδομένα για τον ενδείκτη που αφορά τα μεταδιδόμενα νοσήματα (IND 7). Παρόλα αυτά, θεωρήσαμε σημαντικό να συμπεριλάβουμε στον δείκτη την έκταση που έχουν οι μεταδιδόμενες ασθένειες, αν και πολλά κράτη δεν έχουν ένα σύστημα ιχνηλάτησης ή παρακολούθησής τους.

Ο ενδείκτης για την ευάλωτη εργασία (IND 3) δεν είναι ένα αμιγώς οικονομικό μέτρο. Στους δείκτες που περιγράφουν τη διάσταση της οικονομίας, έχουμε συγκεκριμένα στοιχεία οικονομικών μεγεθών. Η ευάλωτη εργασία έχει περισσότερο κοινωνική διάσταση. Εκφράζει, δηλαδή, το πώς αισθάνεται ένας άνθρωπος ο οποίος δεν έχει εξασφαλισμένα εργασιακά δικαιώματα και αυτό δημιουργεί αίσθημα ανασφάλειας. Για το λόγο αυτό, στη διάσταση της πείνας/ανασφάλειας συμπεριλάβαμε ενδείκτες που να περιγράφουν αυτό το κλίμα ανασφάλειας και δεν αποτελούν αποκλειστικά οικονομικά μέτρα όπως η ευάλωτη εργασία, η επισιτιστική ανασφάλεια, η δυσκολία εύρεσης τροφής.

Το προσδόκιμο ζωής, το GDP και η παιδεία είναι συστατικά του HDI με τεχνοκρατικό χαρακτήρα. Γι' αυτό και ο Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης μπορεί να αποτελέσει καλό εργαλείο για την εφαρμογή πολιτικών αποφάσεων. Ο δικός μας στόχος είναι να δημιουργίσουμε έναν δείκτη που να είναι αντιπροσωπευτικός της αίσθησης του ανθρώπου ως προς την ευημερία του. Το γεγονός αυτό μας οδήγησε να συμπεριλάβουμε τη διάσταση του φύλου ή των κοινωνικών ομάδων. Η έννοια της ευημερίας θεωρούμε ότι δεν είναι προνόμιο μιας συγκεκριμένης ομάδας ανθρώπων, αλλά πρέπει να είναι ενιαία και να περιλαμβάνει διαφορετικές όψεις της ανθρωπότητας.

Λόγω της μακρόχρονης εφαρμογής του HDI και της κριτικής που έχει δεχτεί, έχουν δημιουργηθεί εναλλακτικές εκδοχές του που διορθώνουν το δείκτη ως προς την φυλετική ισότητα. Αυτοί οι δείκτες είναι ο GDI και ο GII. Στη συγκεκριμένη εργασία θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε τη λογική αυτών των δεικτών για να δούμε αν μπορούμε να συνθέσουμε τον Δείκτη Ανθρώπινης

Ευημερίας. Ο GDI και ο GII είναι κατοχυρωμένοι δείκτες από τη βιβλιογραφία και για το λόγο αυτό τους χρησιμοποιήσαμε ως έχει.

Στη διάσταση της οικονομίας, εστιάσαμε την προσοχή μας, όχι τόσο στην οικονομική ανάπτυξη (αν και στο δείκτη GDI περιλαμβάνεται το GDP ως οικονομικό στοιχείο), αλλά στην οικονομική διάσταση των πολιτικών για τους τομείς της υγείας και εκπαίδευσης. Κατά πόσο, δηλαδή, εφαρμόζονται πολιτικές υποστήριξης σε αυτούς τους τομείς. Επομένως, συμπεριλάβαμε τους ενδείκτες των κρατικών δαπανών για την υγεία και την εκπαίδευση. Οι δαπάνες μιας χώρας χαρακτηρίζουν την πολιτική η οποία ασκείται. Θέλουμε, λοιπόν, να τονίσουμε τη διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στη δυνητική ποιότητα παρεχόμενης υγείας και παιδείας και στις κρατικές πολιτικές που χαρακτηρίζονται από το ύψος του προϋπολογισμού που χορηγείται σε αυτούς τους τομείς. Στη συγκεκριμένη εργασία παρατηρούμε ότι η Ελβετία, αν και είναι μια ανεπτυγμένη χώρα, παρουσιάζει μικρότερες δαπάνες στους τομείς της υγείας και της παιδείας συγκριτικά με τη Βραζιλία και την Ονδούρα.

Μετά τον υπολογισμό του δείκτη διάστασης (dimension index) παρατηρήσαμε ότι σε κάποιες περιπτώσεις το αποτέλεσμα ήταν 0. Το γεγονός αυτό δημιούργησε ένα πρόβλημα στον υπολογισμό. Οι δείκτες που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του συνολικού Δείκτη Ανθρώπινης Διάστασης, είναι ο γεωμετρικός μέσος όρος των επιμέρους δεικτών διάστασης. Επομένως αν ο δείκτης διάστασης είναι 0, το γινόμενο των δεικτών θα ισούται με 0. Η λύση που εφαρμόσαμε για να συνεχίσουμε τους υπολογισμούς ήταν η αντικατάσταση του συγκεκριμένου δείκτη διάστασης με τον ποσοστό που ΔΕΝ είναι στη συγκεκριμένη κατάσταση, δηλαδή, με την τιμή που προκύπτει από την πράξη (1-τιμή δείκτη διάστασης). Η αντικατάσταση αυτή εφαρμόστηκε σε κάθε χώρα και σε κάθε χρονιά, ώστε τα αποτελέσματα να είναι συγκρίσιμα. Έτσι λοιπόν, για τους δείκτες διάστασης της φτώχειας, της επισιτιστικής ανασφάλειας, της υποθρεψίας, του ποσοστού θνησιμότητας που σχετίζεται με χρήση μη ασφαλούς νερού, αποχεύτησης και έλλειψης υγιεινής και του ποσοστού που έχει πρόσβαση σε καθαρά καύσιμα, χρησιμοποιήσαμε τη συμπληρωματική τιμή ως προς το 1, για τεχνικούς λόγους, τροποποιώντας ταυτόχρονα τη διατύπωση του εκάστοτε ορισμού. Παρατηρήσαμε, επίσης, ότι υπήρχαν περιπτώσεις χωρών ή ετών που ο δείκτης διάστασης δεν υπολογίστηκε λόγω έλλειψης δεδομένων. Στις περιπτώσεις αυτές, ο δείκτης υπολογίστηκε ως το γινόμενο των επιμέρους δεικτών διάστασης υψωμένο στη δύναμη $1/n$ όπου $n =$ ο αριθμός των δεικτών διάστασης για τους οποίους υπάρχουν στοιχεία.

Ωστόσο, ακόμα και μετά την αντιστροφή των ορισμών στις συγκεκριμένες περιπτώσεις, παρατηρήσαμε ότι στη διάσταση ποιότητα ζωής, οι δύο ενδείκτες (IND 16) και (IND 17)

εμφάνιζαν αντίστροφη λογική μεταξύ τους και αυτό δημιούργησε πρόβλημα στην εξαγωγή κάποιου συμπεράσματος. Για την επίλυση του συγκεκριμένου προβλήματος, δημιουργήσαμε την υποθετική κανονική κατανομή και εφαρμόσαμε την αλλαγή κλίμακας όπως παρουσιάστηκε στην ενότητα της μεθοδολογίας. Μετά από τα παραπάνω υιοθετήσαμε τη λογική ότι η Ελβετία με τιμή 0,5 στη ποιότητα ζωής έχει την καλύτερη τιμή και το Νότιο Σουδάν τη χειρότερη. Η ίδια λογική θα πρέπει να υιοθετηθεί και για τους υπόλοιπους δείκτες, δηλαδή πάντα η μεγαλύτερη τιμή να αντιπροσωπεύει το καλύτερο αποτέλεσμα και η μικρότερη το χειρότερο, έτσι ώστε όλες οι κλίμακες να έχουν την ίδια φορά. Συγκεκριμένα, στις περιπτώσεις των δεικτών της πείνας/ασφάλειας, υγείας και GII χρησιμοποιήσαμε τη διαφορά των αποτελεσμάτων που υπολογίσαμε από τη μέγιστη τιμή, δηλαδή το 1. Επομένως, για να κάνουμε τον ενιαίο υπολογισμό του Δείκτη Ανθρώπινης Ευημερίας, εφαρμόσαμε για όλους τους επιμέρους συνθετικούς δείκτες μια κατανομή από το μεγαλύτερο προς το μικρότερο και οι τελικές τιμές που έχουμε είναι αυτές που παρουσιάζονται στους **Πίνακες 24, 30 και 36**, διορθωμένοι υπό αυτή την κανονικοποίηση.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η βελτίωση της ανθρώπινης ευημερίας πρέπει να αποτελεί ξεκάθαρο στόχο της διεθνούς πολιτικής. Η βελτίωση της ανθρώπινης ευημερίας πρέπει να αποτελεί ξεκάθαρο στόχο της διεθνούς πολιτικής. Στη συγκεκριμένη εργασία προσπαθήσαμε να αναλύσουμε τα βήματα που ακολουθήσαμε για να συνθέσουμε έναν δείκτη ευημερίας, ο οποίος να συγκρίνει τις επιδόσεις των χωρών ενσωματώνοντας περισσότερες διαστάσεις της ευημερίας συμπεριλαμβανομένων και των βασικών διαστάσεων όπως η υγεία. Ο προτεινόμενος δείκτης (HWI) μπορεί να δεχτεί βελτιώσεις τόσο από εννοιολογική άποψη όσο και από στατιστική. Προσπαθήσαμε να δώσουμε συγκεκριμένες λύσεις στα προβλήματα που προέκυψαν κατά την ανάπτυξη του δείκτη και συμπεραίνουμε ότι θα πρέπει να διατεθούν περισσότεροι πόροι στις χώρες, ειδικά στις αναπτυσσόμενες, ώστε να υπάρχει στατιστική κάλυψη με σκοπό να αντλούνται δεδομένα για δείκτες που μέχρι σήμερα είναι ελλειπείς.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Adler, A. and Seligman, M.E. (2016) "Using wellbeing for public policy: Theory, measurement, and recommendations," *International Journal of Wellbeing*, 6(1), pp. 1–35. <https://doi.org/10.5502/ijw.v6i1.429>.
- Butler, J. and Kern, M.L. (2016) "The perma-profiler: A brief multidimensional measure of flourishing," *International Journal of Wellbeing*, 6(3), pp. 1–48. <https://doi.org/10.5502/ijw.v6i3.526>.
- Cacioppo, J.T., Hawkley, L.C. and Berntson, G.G. (2003) "The Anatomy of Loneliness," *Current Directions in Psychological Science*, 12(3), pp.71–74. Available at: <https://doi.org/10.1111/1467-8721.01232>.
- Centers for Disease Control and Prevention (2021). Diphtheria-tetanus-pertussis vaccine information statement <https://www.cdc.gov/vaccines/hcp/vis/vis-statements/dtap.html> (Accessed: December 10, 2022).
- Clark, A. E., Diener, E., Georgellis, Y., & Lucas, R. E. (2008). Lags and leads in life satisfaction: a test of the baseline hypothesis. *The Economic Journal*, 118(529), F222-F243. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0297.2008.02150.x>.
- Curtis, S. (2009) "Social Change and Health in Sweden: 250 years of politics and practice. by Jan Sundin and Sam Willner (Stockholm: Swedish National Institute of Public Health, 2007. 252 pp.)," *Journal of Social History*, 43(2), pp. 509–512. <https://doi.org/10.1353/jsh.0.0252>.
- Decancq, K. and Lugo, M.A. (2013) "Weights in multidimensional indices of wellbeing: An overview," *Econometric Reviews*, 32(1), pp. 7–34. <https://doi.org/10.1080/07474938.2012.690641>.
- Diener, E., Emmons, R.A., Larsen, R.J., Griffin, S. (1985) "The satisfaction with life scale," *Journal of Personality Assessment*, 49(1), pp.71-75. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4901_13.
- Diener, E., Napa Scollon, C. and Lucas, R.E. (2003) "The evolving concept of subjective well-being: The multifaceted nature of happiness," *Recent Advances in Psychology and Aging*, pp. 187–219. [https://doi.org/10.1016/s1566-3124\(03\)15007-9](https://doi.org/10.1016/s1566-3124(03)15007-9).
- Diener, E., Lucas, R., Schimmack, U., & Helliwell, J. (2009). *Well-Being for public policy*. Oxford, United Kingdom: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195334074.001.0001>.
- Easterbrook, G. (2004). "The progress paradox: How life gets better while people feel worse". *International Journal of Productivity and Performance Management*, 53(5). <https://doi.org/10.1108/ijppm.2004.07953eae.001>.
- Easterlin, R. A. (1974). "Does economic growth improve the human lot? Some empirical evidence," *Nations and Households in Economic Growth*, pp. 89–125. <https://doi.org/10.1016/b978-0-12-205050-3.50008-7>.
- Easterlin, R.A. (1995) "Will raising the incomes of all increase the happiness of all?" *Journal of Economic Behavior & Organization*, 27(1), pp. 35–47. [https://doi.org/10.1016/0167-2681\(95\)00003-b](https://doi.org/10.1016/0167-2681(95)00003-b).

- el.wikipedia. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (2023) Wikipedia. Wikimedia Foundation. https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BA%CE%B1%CE%B8%CE%AC%CF%81%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF_%CE%95%CE%B3%CF%87%CF%8E%CF%81%CE%B9%CE%BF_%CE%A0%CF%81%CE%BF%CF%8A%CF%8C%CE%BD (Accessed: January 07, 2023).
- FAO (2023).The State of Food Security and Nutrition in the world <https://www.fao.org/publications/sofi/2022/en/> (Accessed: January 24, 2023).
- Frajman Ivkovic,A.(2016).”Limitations of the GDP as a measure of progress and well-being.” <https://www.bib.irb.hr/824529/download/824529.4217-12346-1-PB.pdf> (Accessed: February 28, 2023).
- Goodman, P.S. (2009) Emphasis on growth is called misguided, The New York Times. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2009/09/23/business/economy/23gdp.html> (Accessed: March 1, 2023).
- Haque, M. S. (2004), “The Myths of Economic Growth (GNP): Implications for Human Development”, in Mudacumura G., Haque, M. S. (Eds.), Handbook of Development Policy Studies, Marcel Dekker, New York, pp. 1-24. <https://doi.org/10.4324/9781482270983>
- Harari, Y.N. (2011) Sapiens: A brief history of humankind, pp390-394.
- Hasell, J. (2022) From \$1.90 to \$2.15 a day: The updated International Poverty Line, Our World in Data. Available at: <https://ourworldindata.org/from-1-90-to-2-15-a-day-the-updated-international-poverty-line> (Accessed: January 22, 2023).
- ILOSTAT. Ilostistics@gmail.com (2022) Paid employment vs vulnerable employment, <https://ilostat.ilo.org/paid-employment-vs-vulnerable-employment/> (Accessed: december 09, 2022).
- ILOSTAT (2022). Statistics on unemployment and labour underutilization <https://ilostat.ilo.org/topics/unemployment-and-labour-underutilization> (Accessed: January 31, 2023).
- Islam, S.M. and Clarke, M. (2002) Social Indicators Research, 57(2), pp. 201–229. <https://doi.org/10.1023/a:1014481414637>.
- Klugman, J., Rodríguez, F. and Choi, H.-J. (2011) “The HDI 2010: New controversies, old critiques,” The Journal of Economic Inequality, 9(2), pp. 249–288. <https://doi.org/10.1007/s10888-011-9178-z>.
- Kubiszewski, I., Zakariyya, N. and Jarvis, D. (2019) “Subjective wellbeing at different spatial scales for individuals satisfied and dissatisfied with life,” PeerJ, 7. <https://doi.org/10.7717/peerj.6502>.
- Kubiszewski, I., Mulder K., Jarvis D., & Robert Costanza R. (2021) “Toward better measurement of sustainable development and wellbeing: A small number of SDG indicators reliably predict life satisfaction,” Sustainable Development, 30(1), pp. 139–148. <https://doi.org/10.1002/sd.2234>.
- Larsen, R.J., Diener, E. and Emmons, R.A. (1986) “Affect intensity and reactions to daily life events.” Journal of Personality and Social Psychology, 51(4), pp. 803–814. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.51.4.803>.
- Layard, R., Clark, A., & Senik, C. (2012). The causes of happiness and misery. In J. F. Helliwell, R. Layard & J. Sachs (Eds.), World Happiness Report. New York, NY: The Earth Institute, ColumbiaUniversity.

- <https://www.earth.columbia.edu/sitefiles/file/Sachs%20Writing/2012/World%20Happiness%20Report.pdf>
- Liddle, J., Gustaffson, L., & Bartlett, H. (2012). Time use, role participation and life satisfaction of older people: Impact of driving status. *Australian Occupational Therapy Journal*, 59(5), 384-392. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1440-1630.2011.00956.x>
- Lyubomirsky, S. and Lepper, H.S. (1999) *Social Indicators Research*, 46(2), pp. 137–155. <https://doi.org/10.1023/a:1006824100041>.
- Norton, D. L. (1976). *Personal destinies*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- OECD Better Life Index .What's the better life index? <https://www.oecdbetterlifeindex.org/about/better-life-initiative/> (Accessed: January 15, 2023).
- OpenSTAT (2023). Metadata PSA OpenSTAT. <https://openstat.psa.gov.ph/Metadata/3L5FFPI0> (Accessed: January 24, 2023).
- Oswald, A.J. and Wu, S. (2010) "Objective confirmation of subjective measures of human well-being: Evidence from the U.S.A.," *Science*, 327(5965), pp. 576–579. <https://doi.org/10.1126/science.1180606>.
- Perlman, M. and Marietta, M. (2005) "The Politics of Social Accounting: Public goals and the evolution of the National Accounts in Germany, the United Kingdom and the United States," *Review of Political Economy*, 17(2), pp. 211–230. <https://doi.org/10.1080/09538250500067262>.
- Roser, M. (2013) Economic growth, *Our World in Data*. <https://ourworldindata.org/economic-growth> (Accessed: March 4, 2023).
- Roser, M. and Ritchie, H. (2019) Hunger and undernourishment, *Our World in Data*. <https://ourworldindata.org/hunger-and-overnourishment> (Accessed: January 24, 2023).
- Ryff, C.D. and Keyes, C.L. (1995) "The structure of psychological well-being revisited." *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), pp. 719–727. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.69.4.719>.
- Schepelmann, P., Goossens, Y., Makipaa, A. (2010), "Towards Sustainable Development, Alternatives to GDP for Measuring Progress", Wuppertal Institute for Climate, Environment and Energy, Wuppertal special no. 42.
- Schwarz, N. (1987) "Stimmung als information," *Lehr- und Forschungstexte Psychologie* [Preprint]. <https://doi.org/10.1007/978-3-642-72885-3>.
- Schwartz, H.A. et al. (2013) "Personality, gender, and age in the language of social media: The open-vocabulary approach," *PLoS ONE*, 8(9). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0073791>.
- Siri Terjesen (2004). Amartya Sen's development as freedom - researchgate (PDF) https://www.researchgate.net/publication/27466009_Amartya_Sen's_Development_as_Freedom (Accessed: February 1, 2023).
- Social Progress Imperative. <https://www.socialprogress.org/> (Accessed: January 15, 2023).
- Steptoe, A., Deaton, A. and Stone, A.A. (2015) "Subjective wellbeing, health, and ageing," *The Lancet*, 385(9968), pp. 640–648. [https://doi.org/10.1016/s0140-6736\(13\)61489-0](https://doi.org/10.1016/s0140-6736(13)61489-0).
- Stiglitz, J., Sen, A., and Fitoussi, J.P., (2009). Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress.,pp.14

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/8131721/8131772/Stiglitz-Sen-Fitoussi-Commission-report.pdf> (Accessed: March 21, 2023).

Stutzer, A. and Frey, B.S. (2006) "Does marriage make people happy, or Do happy people get married?" The Journal of Socio-Economics, 35(2), pp. 326–347. <https://doi.org/10.1016/j.socec.2005.11.043>.

UNDP (2016) Happiness, well-being and human development, Human Development Reports. <https://hdr.undp.org/content/happiness-well-being-and-human-development> (Accessed: March 1, 2023).

UNESCO. Right to Education Initiative and Unesco (1970) The right to education, UNESCO.org.<https://www.unesco.org/en/right-education> (Accessed: January 28, 2023).

United Nations (2023).Energy - United Nations Sustainable Development. Available at: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/energy/> (Accessed: January 29, 2023).

United Nations (1990). Human development report 1990, Human Development Reports. <https://hdr.undp.org/content/human-development-report-1990> (Accessed: February 1, 2023).

United Nations (2023). Human development index, Human Development Reports. <https://hdr.undp.org/data-center/human-development-index#/indicies/HDI> (Accessed: February 1, 2023).

United nations (2022). Gender development index, Human Development Reports. <https://hdr.undp.org/gender-development-index#/indicies/GDI> (Accessed: December 10, 2022).

United Nations (2023).Gender equality. <https://www.un.org/en/global-issues/gender-equality> (Accessed: January 28, 2023).

United Nations (2022). Gender inequality index, Human Development Reports. <https://hdr.undp.org/data-center/thematic-composite-indices/gender-inequality-index> (Accessed: December 10, 2023).

United Nations (2023). Goal 1 | Department of Economic and Social Affairs. <https://sdgs.un.org/goals/goal1> (Accessed: January 28, 2023).

United Nations (2023). Goal 2: Zero Hunger - United Nations Sustainable Development. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/hunger/> (Accessed: January 24, 2023).

United Nations (2023). Goal 3 | Department of Economic and Social Affairs United Nations,<https://sdgs.un.org/goals/goal3> (Accessed: January 29, 2023).

United Nations (2023).Goal 6 | Department of Economic and Social Affairs United Nations. <https://sdgs.un.org/goals/goal6> (Accessed: January 29, 2023).United Nations (2023). Goal 7 | Department of Economic and Social Affairs United Nations<https://sdgs.un.org/goals/goal7> (Accessed: January 29, 2023).

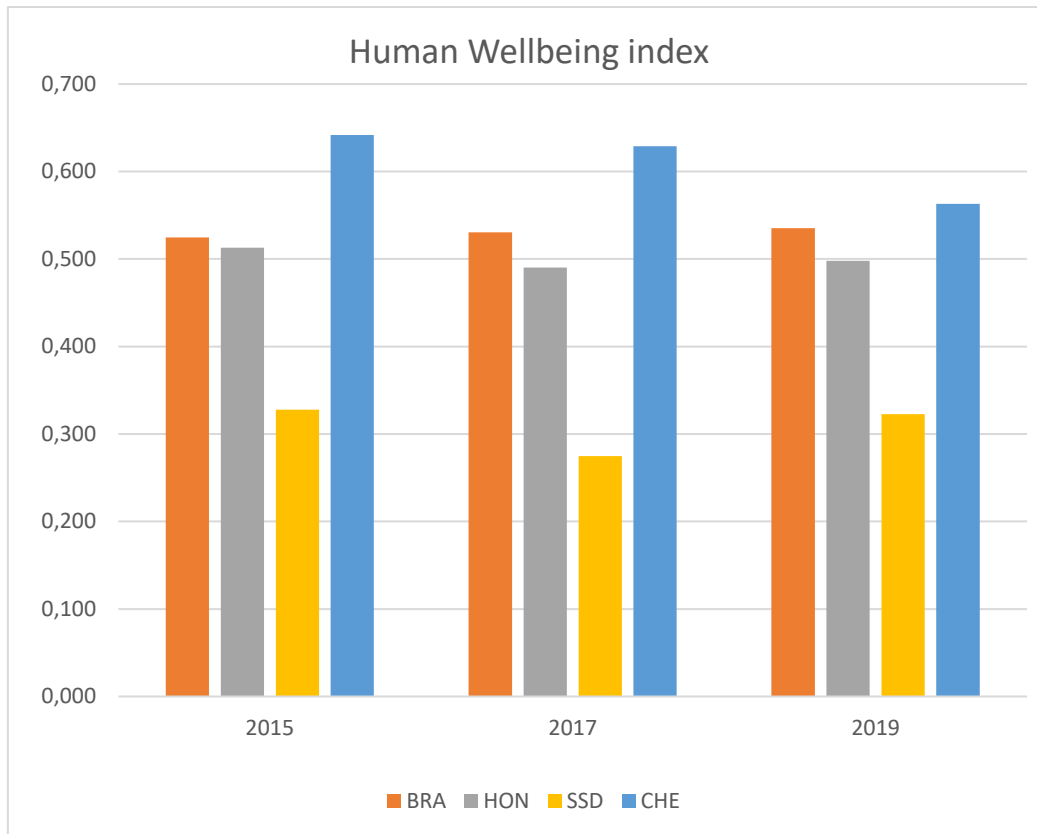
United Nations (2022). Take action for the sustainable development goals - united nations sustainable development. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals> (Accessed: December 10, 2022).

United Nations (2023). Water and sanitation - united nations sustainable development. <http://www.un.org/sustainabledevelopment/water-and-sanitation/> (Accessed: January 29, 2023).

- Vaccine Knowledge Project. Herd immunity (herd protection) (2022) <https://vk.ovg.ox.ac.uk/herd-immunity> (Accessed: December 10, 2022).
- Watson, D., Clark, L.A. and Tellegen, A. (1988) "Development and validation of brief measures of positive and negative affect: The panas scales." *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(6), pp. 1063–1070.<https://doi.org/10.1037/0022-3514.54.6.1063>.
- Weinstein, N. and Ryan, R.M. (2010) "When helping helps: Autonomous motivation for prosocial behavior and its influence on well-being for the helper and recipient." *Journal of Personality and Social Psychology*, 98(2), pp. 222–244.<https://doi.org/10.1037/a0016984>.
- Wen, Z., Zhang, K., Du, B., Li, Y., Li, W. et al. (2007) "Case study on the use of genuine progress indicator to measure urban economic welfare in China," *Ecological Economics*, 63(2-3), pp. 463–475. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2006.12.004>.
- WHO (2022): Constitution of the World Health Organization. World Health Organization. <https://www.who.int/about/governance/constitution> (Accessed: December 10, 2022).
- Wikipedia. Happy planet index (2023). Wikimedia Foundation. https://en.wikipedia.org/wiki/Happy_Planet_Index (Accessed: January 15, 2023).
- Wikipedia (2023). Human development report Wikimedia Foundation. https://en.wikipedia.org/wiki/Human_Development_Report (Accessed: February 1, 2023).
- Wikipedia (2023). Purchasing power parity. Wikimedia Foundation. https://en.wikipedia.org/wiki/Purchasing_power_parity (Accessed: December 07, 2022).
- Wikipedia (2023). Vaccination. Wikimedia Foundation. <https://en.wikipedia.org/wiki/Vaccination> (Accessed: March 7, 2023).
- World Bank (2022): Access to clean fuels and technologies for cooking (% of population) <https://data.worldbank.org/indicator/EG.CFT.ACCS.ZS> (Accessed: October 30, 2022).
- World Bank (2022): Cause of death, by communicable diseases and maternal, prenatal and nutrition conditions (% of total) <https://data.worldbank.org/indicator/SH.DTH.COMM.ZS> (Accessed: October 30, 2022).
- World Bank (2022): Domestic General Government Health Expenditure (% of general government expenditure) <https://data.worldbank.org/indicator/SH.XPD.GHED.GE.ZS> (Accessed: November 16, 2022).
- World Bank (2022): Food production index (2014-2016 = 100) <https://data.worldbank.org/indicator/AG.PRD.FOOD.XD> (Accessed: November 02, 2022).
- World Bank (2022): Government expenditure on education, total (% of government expenditure) <https://data.worldbank.org/indicator/SE.XPD.TOTL.GB.ZS> (Accessed: November 02, 2022).
- World Bank (2022): Immunization, DPT (% of children ages 12-23 months) <https://data.worldbank.org/indicator/SH.IMM.IDPT> (Accessed: November 02, 2022).
- World Bank (2022): Immunization, Hepb3 (% of one-year-old children) <https://data.worldbank.org/indicator/SH.IMM.HEPB> (Accessed: December 10, 2022).
- World Bank (2022): Immunization, measles (% of children ages 12-23 months) <https://data.worldbank.org/indicator/SH.IMM.MEAS?view=chart> (Accessed: December 10, 2022).

- World Bank (2022): Mortality rate attributed to unsafe water, unsafe sanitation and lack of hygiene (per 100,000 population) <https://data.worldbank.org/indicator/SH.STA.WASH.P5> (Accessed: October 30, 2022).
- World Bank (2022): Mortality rate, under-5 (per 1,000 live births) <https://data.worldbank.org/indicator/sh.dyn.mort> (Accessed: October 16, 2022).
- World Bank (2022).Poverty headcount ratio at \$2.15 a day (2017 PPP) (% of population) <https://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.DDAY?view=chart> (Accessed: November 02, 2022).
- World Bank (2022): Prevalence of severe food insecurity in the population (%) <https://data.worldbank.org/indicator/SN.ITK.SVFI.ZS> (Accessed: October 30, 2022).
- World Bank (2022): Prevalence of undernourishment (% of population) <https://data.worldbank.org/indicator/SN.ITK.DEFC.ZS> (Accessed: October 30, 2022).
- World Bank (2022): Unemployment, female (% of female labor force) (national estimate) <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.FE.NE.ZS> (Accessed: November 02, 2022).
- World Bank (2022): Vulnerable employment, male (% of male employment) (modeled ILO estimate) <https://data.worldbank.org/indicator/SL.EMP.VULN.MA.ZS> (Accessed: October 16, 2022).
- World Happiness Report. <https://worldhappiness.report/> (Accessed: January 15, 2023).
- World Health Organization (2022) .Immunization coverage. World Health Organization. <https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/immunization-coverage> (Accessed: December 10, 2022).
- Zimmermann, A.C. and Easterlin, R.A. (2006) “Happily ever after? Cohabitation, marriage, divorce, and happiness in Germany,” *Population and Development Review*, 32(3), pp. 511–528. <https://doi.org/10.1111/j.1728-4457.2006.00135.x>.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Γράφημα 1. Ραβδόγραμμα σύγκρισης τιμών του δείκτη ανθρώπινης ευημερίας των τεσσάρων χωρών κατά τα έτη 2015,2017,2019.

IND 1				
Years	CHE	BRA	HON	SSD
1990		24	42	53,3
1991			30,8	55,2
1992	0,5	23,3	27	56,7
1993		22,1	21,4	58
1994			24,3	58,7
1995		14,7	26,2	58
1996		16	28,6	57
1997		16	19,6	56,7
1998		14,3	24,5	56,5
1999		15	24,9	56,3
2000	0			55,8
2001		13	19,8	55
2002	0	11,7	22	54
2003		12,6	26,5	52,9
2004		11,1	25,4	50,4
2005		10	25,1	48,7
2006	0	8,3	21,1	47,3
2007	0	7,9	15,6	46
2008	0,1	6,5	15,2	44,5
2009	0	6,1	12,3	44
2010	0		13,8	42,1
2011	0	5,3	14,3	40,9
2012	0	4,5	17	40,3
2013	0	3,7	14,6	39,2
2014	0	3,3	13,3	38,1
2015	0	3,9	13	38
2016	0	4,7	14,6	37,5
2017	0	5,3	13,9	36,7
2018	0	5,3	14,2	35,7
2019		5,4	12,7	35,1
2020		1,9		

Πίνακας 1. Poverty headcount ratio at \$2.15 a day (2017 PPP)(% of population)

IND 2				
Years	CHE	BRA	HON	SSD
1990				
1991				
1992				
1993				
1994				
1995				
1996				
1997				
1998				
1999				
2000				
2001				
2002				
2003				
2004				
2005				
2006				
2007				
2008				
2009				
2010				
2011				
2012				
2013				
2014				
2015	1,5	1,9	14,2	
2016	1,3	1,8	14,1	
2017	0,8	1,7	14,1	65,4
2018	0,7	1,6	14	63,7
2019	0	3,5	14,6	63
2020	0	7,3	17,9	62,3

Πίνακας 2. Prevalence of severe food insecurity in the population (%)

IND 3				
Years	CHE	BRA	HON	SSD
1990				
1991	10,00	34,5	36,63	88,43
1992	10,02	34,8	36,6	88,2
1993	10,06	34,52	36,63	87,97
1994	10,07	34,04	36,75	87,86
1995	10,13	33,72	36,74	87,63
1996	10,17	33,54	36,77	87,44
1997	10,33	33,78	36,73	87,09
1998	10,14	34,15	36,66	87,05
1999	10,28	34,83	36,74	87,15
2000	10,09	33,73	36,75	87,04
2001	10,16	32,96	36,67	86,88
2002	10,27	32,91	36,62	86,69
2003	10,64	33,24	36,44	86,38
2004	9,75	32,78	36,07	86,36
2005	9,15	32,24	35,58	86,13
2006	9,06	31,46	35,99	85,71
2007	9,74	31,3	31,92	85,11
2008	9,5	29,28	33,04	84,71
2009	9,17	29,36	33,67	84,8
2010	9,11	29,59	36,33	84,98
2011	9,1	30,04	38,01	84,77
2012	8,64	28,7	42,08	85,06
2013	8,97	28,95	37,1	83,91
2014	8,96	29,07	33,06	83,41
2015	8,45	30,36	36,18	84,31
2016	8,63	30,99	31,09	85,63
2017	8,67	30,82	34,22	86,31
2018	8,59	30,99	34,49	86,52
2019	8,29	31,47	34,85	85,63
2020				

Πίνακας 3. Vulnerable employment, male (% of male employment)

IND 4				
Years	CHE	BRA	HON	SSD
1990	104,16	38,09	64,8	
1991	102,23	39,91	65,38	
1992	105,32	42,45	66,18	
1993	100,98	42,89	68,68	
1994	96,73	46,22	73,34	
1995	98,71	49,34	72,67	
1996	101,83	48,84	81,46	
1997	96,19	50,94	78,92	
1998	101,07	51,41	77,14	
1999	95,34	55,19	65,59	
2000	97,35	56,55	67,91	
2001	94,63	59,36	70,18	
2002	96,82	62,79	78,73	
2003	93,03	67,98	88,84	
2004	97,16	70,43	93,35	
2005	95,2	71,21	98,79	
2006	94,94	74,75	95,58	
2007	97,81	79,96	100,91	
2008	98,33	84,8	104,12	
2009	101,09	84,09	100,1	
2010	98,98	88,86	96,29	
2011	104,56	92,42	100,75	
2012	100,47	91,21	103,67	92,26
2013	97,37	97,64	102,45	96,17
2014	102,58	99,15	95,15	100,41
2015	99,43	101,82	100,1	99,78
2016	97,98	99,03	104,75	99,81
2017	97,74	107,17	105,67	99,84
2018	101,65	107,09	106,84	101,18
2019	97,14	109,26	106	104,95
2020	98,27	111,85	103,58	102,53

Πίνακας 4. Food production index (2014-2016 = 100)

IND 5				
Years	CHE	BRA	HON	SSD
1990				
1991				
1992				
1993				
1994				
1995				
1996				
1997				
1998				
1999				
2000				
2001	2,5	10,7	21,9	
2002	2,5	9,3	21,2	
2003	2,5	7,9	21,7	
2004	2,5	6,8	22,2	
2005	2,5	6,5	22,3	
2006	2,5	6,2	21,8	
2007	2,5	5,6	21	
2008	2,5	5,1	20,8	
2009	2,5	4,3	18,3	
2010	2,5	3,7	15,8	
2011	2,5	3,2	13,4	
2012	2,5	3	13,4	
2013	2,5	2,8	14,2	
2014	2,5	2,5	14,6	
2015	2,5	2,5	14,5	
2016	2,5	2,5	13,8	
2017	2,5	2,5	13,2	
2018	2,5	2,5	13,1	
2019	2,5	2,6	13,3	
2020	2,5	4,1	15,3	

Πίνακας 5. Prevalence of undernourishment (% of population)

IND 6				
Years	CHE	BRA	HON	SSD
1990	8,2	63,1	58,2	250,5
1991	7,8	60,4	55,5	245,8
1992	7,5	57,4	53	240,2
1993	7,1	54,3	50,6	234,2
1994	6,7	51,1	48,4	227,8
1995	6,4	48	46,3	220,9
1996	6,2	45	44,3	213,9
1997	6	42,2	42,4	206,4
1998	5,8	39,6	63,7	198,2
1999	5,7	37,1	38,7	189,8
2000	5,6	34,7	37	181,2
2001	5,5	32,5	35,3	172,1
2002	5,4	30,4	33,7	163,4
2003	5,3	28,4	32,1	155,1
2004	5,2	26,5	30,6	147,3
2005	5,1	24,8	29,2	139,7
2006	4,9	23,2	27,9	132,7
2007	4,8	21,8	26,7	126,1
2008	4,7	20,6	25,5	119,9
2009	4,6	19,5	24,4	114
2010	4,6	18,6	23,3	108,4
2011	4,5	17,9	22,4	103,5
2012	4,4	17,2	21,5	100
2013	4,4	16,7	20,7	98,3
2014	4,3	16,3	20	97,9
2015	4,3	15,9	19,2	97,9
2016	4,2	16,7	18,6	97,9
2017	4,2	15,4	18	97,9
2018	4,1	15,2	17,4	97,9
2019	4	14,9	16,8	97,9
2020	4	14,7	16,2	97,9

Πίνακας 6. Mortality rate, under-5 (per 1,000 live births)

IND 7				
Years	CHE	BRA	HON	SSD
1990				
1991				
1992				
1993				
1994				
1995				
1996				
1997				
1998				
1999				
2000	5,38272255	18,0092377	29,7254445	74,6090602
2001				
2002				
2003				
2004				
2005				
2006				
2007				
2008				
2009				
2010	3,63047105	13,8240828	15,4073953	67,9137719
2011				
2012				
2013				
2014				
2015	4,59482082	14,1762045	11,7863931	62,9690683
2016				
2017				
2018				
2019	4,74880947	13,7086409	10,6834237	61,3045825
2020				

Πίνακας 7. Cause of death, by communicable diseases and maternal, prenatal and nutrition conditions (% of total)

IND 8				
Years	CHE	BRA	HON	SSD
1990				
1991				
1992				
1993				
1994		4		
1995		10		
1996		15		
1997		6		
1998		13		
1999		84		
2000		94	93	
2001		91	95	
2002		92	94	
2003		97	91	
2004		96	93	
2005		98	97	
2006		99	94	
2007		99	93	
2008		96	92	
2009		99	97	
2010		96	97	
2011		98	97	
2012		96	98	
2013		96	99	
2014		96	99	
2015		96	98	31
2016		89	95	45
2017	69	93	90	47
2018	69	93	91	49
2019	69	72	88	49
2020	72	77	80	49

Πίνακας 8. Immunization, HepB3 (% of one-year-old children)

IND 9				
Years	CHE	BRA	HON	SSD
1990	90	66	84	
1991	89	78	94	
1992	89	71	93	
1993	89	75	94	
1994	89	74	94	
1995	89	81	94	
1996	89	77	94	
1997	89	79	95	
1998	88	93	97	
1999	93	94	95	
2000	93	98	94	
2001	93	98	96	
2002	93	99	95	
2003	93	99	92	
2004	93	99	94	
2005	94	99	98	
2006	94	99	95	
2007	94	99	94	
2008	95	99	93	
2009	95	99	97	
2010	95	99	97	
2011	96	99	97	61
2012	96	95	98	63
2013	96	97	99	53
2014	96	93	99	50
2015	96	96	98	46
2016	96	89	95	45
2017	96	89	90	47
2018	96	87	91	49
2019	96	70	88	49
2020	96	77	80	49

Πίνακας 9. Immunization, DPT (% of children ages 12-23 months)

IND 10				
Years	CHE	BRA	HON	SSD
1990	90	78	90	
1991	83	85	86	
1992	83	91	89	
1993	83	85	94	
1994	83	77	93	
1995	83	87	89	
1996	83	80	91	
1997	83	99	89	
1998	81	95	98	
1999	82	99	98	
2000	82	99	98	
2001	82	99	99	
2002	82	96	97	
2003	82	97	95	
2004	82	97	92	
2005	87	98	96	
2006	87	99	95	
2007	87	99	94	
2008	92	99	93	
2009	92	99	98	
2010	92	99	98	
2011	93	99	97	62
2012	93	99	97	60
2013	93	98	97	58
2014	94	97	97	55
2015	94	96	98	53
2016	94	95	98	51
2017	95	91	98	50
2018	95	92	91	49
2019	95	91	89	49
2020	97	79	82	49

Πίνακας 10. Immunization, measles (% of children ages 12-23 months)

IND 11				
Years	CHE	BRA	HON	SSD
1990	0,942		0,915	
1991	0,942		0,914	
1992	0,942		0,917	
1993	0,937		0,921	
1994	0,938		0,921	
1995	0,937		0,924	
1996	0,937		0,925	
1997	0,938		0,926	
1998	0,944		0,910	
1999	0,944		0,928	
2000	0,947		0,927	
2001	0,949		0,930	
2002	0,948	0,986	0,928	
2003	0,951	0,986	0,929	
2004	0,953	0,985	0,933	
2005	0,957	0,986	0,964	
2006	0,958	0,989	0,957	
2007	0,958	0,99	0,960	
2008	0,957	0,987	0,963	
2009	0,961	0,990	0,970	
2010	0,965	0,992	0,973	0,833
2011	0,966	0,986	0,968	0,841
2012	0,968	0,989	0,966	0,834
2013	0,968	0,989	0,985	0,841
2014	0,969	0,989	0,983	0,855
2015	0,970	0,989	0,986	0,851
2016	0,966	0,992	0,979	0,850
2017	0,967	0,990	0,972	0,851
2018	0,966	0,990	0,986	0,844
2019	0,967	0,992	0,955	0,844
2020	0,967	0,994	0,959	0,841

Πίνακας 11. GDI (Gender Development Index)

IND 12				
Years	CHE	BRA	HON	SSD
1990	0,124	0,552		
1991	0,130	0,549		
1992	0,126	0,545		
1993	0,120	0,543		
1994	0,113	0,538		
1995	0,109	0,533		
1996	0,107	0,529		
1997	0,106	0,523		
1998	0,105	0,518	0,543	
1999	0,108	0,516	0,536	
2000	0,103	0,507	0,534	
2001	0,095	0,496	0,531	
2002	0,093	0,493	0,555	
2003	0,084	0,474	0,551	
2004	0,083	0,473	0,549	
2005	0,079	0,471	0,470	
2006	0,073	0,469	0,474	
2007	0,065	0,465	0,471	
2008	0,062	0,461	0,465	
2009	0,059	0,458	0,474	
2010	0,057	0,450	0,469	
2011	0,054	0,447	0,466	0,607
2012	0,052	0,444	0,462	0,606
2013	0,044	0,444	0,452	0,606
2014	0,042	0,440	0,429	0,604
2015	0,039	0,437	0,424	0,603
2016	0,039	0,431	0,423	0,598
2017	0,034	0,421	0,424	0,597
2018	0,032	0,401	0,426	0,596
2019	0,018	0,395	0,447	0,595
2020	0,018	0,395	0,448	0,597

Πίνακας 12. GII (Gender Inequality Index)

IND 13				
Years	CHE	BRA	HON	SSD
1990	2,62	3,45	6,12	
1991	2,52		5,54	
1992	3,5	7,95	2,93	
1993	4,57	7,34		
1994	4,42			
1995	3,92	9,02	3,40	
1996	4,08	10,64	4,42	
1997	3,99	12,03	3,32	
1998	4,14	13,59	4,35	
1999	3,54	14,58	3,89	
2000	3,13			
2001	3,46	13,67	4,08	
2002	3,10	13,61	4,81	
2003	4,49	14,19	6,55	
2004	4,76	13,25	8,31	
2005	5,09	13,89	6,38	
2006	4,71	12,70	4,39	
2007	4,51	12,41	4,28	
2008	3,97	11,17	3,84	13,23
2009	4,52	12,58	4,26	
2010	5,19		5,40	
2011	4,79	10,35	6,31	
2012	4,73	9,22	5,12	
2013	4,92	8,96	7,45	
2014	4,99	8,31	9,25	
2015	4,91	10,32	8,76	
2016	5,01	13,79	8,88	
2017	5,06	15,04	7,85	
2018	5,11	14,56	7,12	
2019	4,71	14,47	7,62	
2020	5,00	16,56	13,65	

Πίνακας 13. Unemployment, female (% of female labor force)

IND 14				
Years	CHE	BRA	HON	SSD
1990				
1991				
1992				
1993				
1994				
1995				
1996				
1997				
1998				
1999				
2000	7,83615398	10,063674	13,6789856	
2001	8,69526005	9,69549656	9,93868351	
2002	8,83962917	9,47249889	9,47499084	
2003	9,3068428	8,56151581	9,88268948	
2004	9,30844975	9,08271027	9,59641266	
2005	9,39204025	8,41317558	12,3668804	
2006	9,34169865	9,03494263	13,4218321	
2007	9,55601501	9,26290607	13,6365233	
2008	9,77970982	9,3671751	12,5667143	
2009	9,97371864	9,99294472	13,9932375	
2010	10,0174274	8,96652412	13,9667225	
2011	10,2856016	9,2232275	15,0267239	
2012	10,6672773	9,01109314	12,8359776	
2013	10,29494	9,48335266	11,812871	
2014	10,354701	9,6032362	11,553196	
2015	10,5405617	10,0146732	11,3287973	
2016	10,5188046	9,96098709	11,228507	
2017	10,892457	10,322999	10,5640478	2,10620522
2018	10,9155283	10,3153095	10,8065167	2,10620522
2019	11,0820446	10,4741278	11,0917006	2,10620522
2020				

Πίνακας 14. Domestic general government health expenditure

IND 15				
Years	CHE	BRA	HON	SSD
1990	17,1816406			
1991	17,1725903			
1992				
1993	16,1592999			
1994	15,5115204		12,8887501	
1995	15,3100405		17,8756409	
1996	15,2790899			
1997				
1998	14,5520096	11,6298599		
1999	14,3331003	9,60027027		
2000	14,4521599	11,4521599		
2001	15,2553396	10,61094		
2002	15,1812601	9,63700008		
2003	16,1994209			
2004	16,0963993	10,4124298		
2005	15,70399	11,26472		
2006	15,8538799	12,4263697		
2007	15,56042	13,2226601		
2008	15,8850403	14,0833998		
2009	15,5221395	14,7263603		
2010	15,2876396	14,1598597		
2011	15,4470501	15,2690001		3,95070004
2012	15,4745703	15,7277803		
2013	15,0943098	15,5927095	19,8640709	3,22801995
2014	15,3216896	15,44384	25,6536198	4,13136005
2015	15,38836	16,2181091	24,6445599	3,28460002
2016	15,3604698	15,9288301	18,0094109	0,83336002
2017	15,46105	16,5049095	19,6704693	1,07369995
2018	15,5327997	16,1483593	23,1551094	0,86703002
2019			20,1177406	
2020			24,2547703	

Πίνακας 15. Government expenditure on education,total

IND_16				
Years	CHE	BRA	HON	SSD
1990				
1991				
1992				
1993				
1994				
1995				
1996				
1997				
1998				
1999				
2000				
2001				
2002				
2003				
2004				
2005				
2006				
2007				
2008				
2009				
2010				
2011				
2012				
2013				
2014				
2015				
2016	0,1	1	3,6	63,3
2017				
2018				
2019				
2020				

Πίνακας 16. Mortality rate attributed to unsafe water, unsafe sanitation and lack of hygiene (per 100,000 population)

IND 17				
Years	CHE	BRA	HON	SSD
1990				
1991				
1992				
1993				
1994				
1995				
1996				
1997				
1998				
1999				
2000	100	89	30,7	0,1
2001	100	89,7	32,2	0,1
2002	100	90,1	33,8	0
2003	100	90,6	35	0
2004	100	91,1	36,3	0
2005	100	91,6	37,4	0
2006	100	92,1	38,7	0
2007	100	92,6	39,8	0
2008	100	93,1	40,8	0
2009	100	93,6	41,5	0
2010	100	94	42,5	0
2011	100	94,3	43,2	0
2012	100	94,7	43,8	0
2013	100	95	44,5	0
2014	100	95,2	45,1	0
2015	100	95,4	45,9	0
2016	100	95,7	46,5	0
2017	100	95,7	47,1	0
2018	100	95,8	47,2	0
2019	100	95,8	48,1	0
2020	100	95,9	48,3	0

Πίνακας 17. Access to clean fuels and technologies for cooking (% of population)

INDICATOR	INDICATOR NAME
IND_1	Poverty headcount ratio at \$2.15 a day (2017 PPP) (% of population)
IND_2	Prevalence of severe food insecurity in the population (%)
IND_3	Vulnerable employment, male (% of male employment) (modeled ILO estimate)
IND_4	Food production index (2014-2016 = 100)
IND_5	Prevalence of undernourishment (% of population)
IND_6	Mortality rate, under-5 (per 1,000 live births)
IND_7	Cause of death, by communicable diseases and maternal, prenatal and nutrition conditions (% of total)
IND_8	Immunization, HepB3 (% of one-year-old children)
IND_9	Immunization, DPT (% of children ages 12-23 months)
IND_10	Immunization, measles (% of children ages 12-23 months)
IND_11	GDI
IND_12	GII
IND_13	Unemployment, female (% of female labor force) (national estimate)
IND_14	Domestic general government health expenditure (% of general government expenditure)
IND_15	Government expenditure on education, total (% of government expenditure)
IND_16	Mortality rate attributed to unsafe water, unsafe sanitation and lack of hygiene (per 100,000 population)
IND_17	Access to clean fuels and technologies for cooking (% of population)

Πίνακας 18. Συνοπτικός πίνακας περιγραφής των ενδεικτών.

	POVERTY	HUNGER/INSECURITY				HEALTH					GDI	GII	ECONOMY			QUALITY OF LIFE	
COUNTRY	IND1	IND2	IND3	IND4	IND5	IND6	IND7	IND8	IND9	IND10	IND11	IND12	IND13	IND14	IND15	IND16	IND17
CHE	0	1,5	8,45	99,43	2,5	4,3	4,59		96	94	0,970	0,039	4,91	10,541	15,388	0,1	100
BRA	3,9	1,9	30,36	101,8	2,5	15,9	14,2	96	96	96	0,989	0,437	10,32	10,015	16,218	1	95,4
HON	13	14,2	36,18	100,1	14,5	19,2	11,8	98	98	98	0,986	0,424	8,76	11,329	24,645	3,6	45,9
SSD	38		84,31	99,78		97,9	63	31	46	53	0,851	0,603			3,2846	63,3	0

Πίνακας 19. Συγκριτικός πίνακας δεδομένων για τη χρονιά 2015.

	POVERTY	HUNGER/INSECURITY				HEALTH					GDI	GII	ECONOMY			QUALITY OF LIFE	
Country	IND1	IND2	IND3	IND4	IND5	IND6	IND7	IND8	IND9	IND10	IND11	IND12	IND13	IND14	IND15	IND16	IND17
CHE	0	0,8	8,67	97,74	2,5	4,2		69	96	95	0,967	0,034	5,06	10,892	15,461	0,1	100
BRA	5,3	1,7	30,82	107,2	2,5	15,4		93	89	91	0,990	0,421	15,04	10,323	16,505	1	95,7
HON	13,9	14,1	34,22	105,7	13,2	18		90	90	98	0,972	0,424	7,85	10,564	19,67	3,6	46,5
SSD	36,7	65,4	86,31	99,84		97,9		47	47	50	0,851	0,597		2,1062	1,0737	63,3	0

Πίνακας 20. Συγκριτικός πίνακας δεδομένων για τη χρονιά 2017.

	POVERTY	HUNGER/INSECURITY				HEALTH					GDI	GII	ECONOMY			QUALITY OF LIFE	
Country	IND1	IND2	IND3	IND4	IND5	IND6	IND7	IND8	IND9	IND10	IND11	IND12	IND13	IND14	IND15	IND16	IND17
CHE		0	8,29	97,14	2,5	4	4,75	69	96	95	0,967	0,018	4,71	11,082		0,1	100
BRA	5,4	3,5	31,47	109,3	2,6	14,9	13,7	72	70	91	0,992	0,395	14,47	10,474		1	95,8
HON	12,7	14,6	34,85	106	13,3	16,8	10,7	88	88	89	0,955	0,447	7,62	11,092	20,118	3,6	48,1
SSD	35,1	63	85,63	105		97,9	61,3	49	49	49	0,844	0,595		2,1062		63,3	0

Πίνακας 21. Συγκεντρωτικός πίνακας δεδομένων για τη χρονιά 2019.

DIMENSION	INDICATOR	MIN	MAX
POVERTY	IND 1	0	91,5
HUNGER/INSECURITY	IND 2	0	65
	IND 3	0,15	92,9
	IND 4	3,08	578,46
	IND 5	2,5	70,9
	IND 6	1,8	341
HEALTH	IND 7	1,21	78,6
	IND 8	0	99
	IND 9	10	99
	IND 10	8	99
GDI	IND 11	0	1
GII	IND 12	0	1
ECONOMY	IND 13	0,07	74,5
	IND 14	0,63	42,1
	IND 15	0,83	47,3
QUALITY OF LIFE	IND 16	0,01	101
	IND 17	0	100

Πίνακας 22. Ελάχιστες και μέγιστες τιμές ανά δείκτη.

	D.I 1	D.I 2	D.I 3	D.I 4	D.I 5	D.I 6	D.I 7	D.I 8	D.I 9	D.I 10	D.I 11	D.I 12	D.I 13	D.I 14	D.I 15	D.I 16	D.I 17
CHE	0	0,023	0,089	0,167	0	0,007	0,044		0,966	0,945	0,970	0,039	0,065	0,239	0,313	0	1
BRA	0,043	0,029	0,326	0,172	0	0,042	0,168	0,970	0,966	0,967	0,989	0,437	0,138	0,226	0,331	0,009	0,954
HON	0,142	0,217	0,388	0,169	0,175	0,051	0,137	0,990	0,989	0,989	0,986	0,424	0,117	0,258	0,512	0,035	0,459
SSD	0,415		0,907	0,168		0,283	0,798	0,313	0,404	0,495	0,851	0,603			0,053	0,626	0

Πίνακας 23. Dimension index 2015

	D.I 1	D.I 2	D.I 3	D.I 4	D.I 5	D.I 6	D.I 7	D.I 8	D.I 9	D.I 10	D.I 11	D.I 12	D.I 13	D.I 14	D.I 15	D.I 16	D.I 17
CHE	0	0,012	0,092	0,165	0	0,007		0,697	0,966	0,956	0,967	0,034	0,067	0,247	0,315	0	1
BRA	0,058	0,026	0,331	0,181	0	0,040		0,939	0,888	0,912	0,990	0,421	0,201	0,234	0,337	0,009	0,957
HON	0,152	0,216	0,367	0,178	0,156	0,048		0,909	0,899	0,989	0,972	0,424	0,105	0,240	0,405	0,035	0,465
SSD	0,401	1	0,929	0,145		0,283		0,475	0,416	0,462	0,851	0,597		0,036	0,005	0,626	0

Πίνακας 24. Dimension index 2017

	D.I 1	D.I 2	D.I 3	D.I 4	D.I 5	D.I 6	D.I 7	D.I 8	D.I 9	D.I 10	D.I 11	D.I 12	D.I 13	D.I 14	D.I 15	D.I 16	D.I 17
CHE		0	0,088	0,163	0	0,006	0,046	0,697	0,966	0,956	0,967	0,018	0,062	0,252		0	1
BRA	0,059	0,054	0,338	0,185	0,001	0,039	0,162	0,727	0,674	0,912	0,992	0,395	0,193	0,237		0,009	0,958
HON	0,139	0,223	0,374	0,179	0,158	0,044	0,122	0,889	0,876	0,890	0,955	0,447	0,101	0,252	0,415	0,035	0,481
SSD	0,384	0,963	0,922	0,177		0,283	0,777	0,495	0,438	0,451	0,844	0,595		0,036		0,626	0

Πίνακας 25. Dimension index 2019

D.I(1-ΤΙΜΗ)	d.i 1	d.i 2	D.I 3	D.I 4	d.i 5	D.I 6	D.I 7	D.I 8	D.I 9	D.I 10	D.I 11	D.I 12	D.I 13	D.I 14	D.I 15	d.i 16	d.i 17
CHE	1	0,977	0,089	0,167	1	0,007	0,044		0,966	0,945	0,970	0,039	0,065	0,239	0,313	1	0
BRA	0,957	0,971	0,326	0,172	1	0,042	0,168	0,970	0,966	0,967	0,989	0,437	0,138	0,226	0,331	0,991	0,046
HON	0,858	0,783	0,388	0,169	0,825	0,051	0,137	0,990	0,989	0,989	0,986	0,424	0,117	0,258	0,512	0,965	0,541
SSD	0,585		0,907	0,168		0,283	0,798	0,313	0,404	0,495	0,851	0,603			0,053	0,374	1

Πίνακας 26. Dimension index (1-τιμή) 2015.

D.I(1-TIMH)	d.i 1	d.i 2	D.I 3	D.I 4	d.i 5	D.I 6	D.I 7	D.I 8	D.I 9	D.I 10	D.I 11	D.I 12	D.I 13	D.I 14	D.I 15	d.i 16	d.i 17
CHE	1	0,988	0,092	0,165	1	0,007		0,697	0,966	0,956	0,967	0,034	0,067	0,247	0,315	1	0
BRA	0,942	0,974	0,331	0,181	1	0,040		0,939	0,888	0,912	0,99	0,421	0,201	0,234	0,337	0,991	0,043
HON	0,848	0,784	0,367	0,178	0,844	0,048		0,909	0,899	0,989	0,972	0,424	0,105	0,240	0,405	0,965	0,535
SSD	0,599	0	0,929	0,145		0,283		0,475	0,416	0,462	0,851	0,597		0,036	0,005	0,374	1

Πίνακας 27. Dimension index (1-τιμή) 2017.

D.I(1-TIMH)	d.i 1	d.i 2	D.I 3	D.I 4	d.i 5	D.I 6	D.I 7	D.I 8	D.I 9	D.I 10	D.I 11	D.I 12	D.I 13	D.I 14	D.I 15	d.i 16	d.i 17
CHE		1	0,088	0,163	1	0,006	0,046	0,697	0,966	0,956	0,967	0,018	0,062	0,252		1	0
BRA	0,941	0,946	0,338	0,185	0,999	0,039	0,162	0,727	0,674	0,912	0,992	0,395	0,193	0,237		0,991	0,042
HON	0,861	0,777	0,374	0,179	0,842	0,044	0,122	0,889	0,876	0,890	0,955	0,447	0,101	0,252	0,415	0,965	0,519
SSD	0,616	0,037	0,922	0,177		0,283	0,777	0,495	0,438	0,451	0,844	0,595		0,036		0,374	1

Πίνακας 28. Dimension index (1-τιμή) 2019.

	poverty	hunger	health	GDI	GII	economy	quality life
CHE	1	0,348	0,131	0,97	0,039	0,169	0
BRA	0,957	0,483	0,363	0,989	0,437	0,218	0,214
HON	0,858	0,453	0,368	0,986	0,424	0,249	0,723
SSD	0,585	0,391	0,427	0,851	0,603	0,053	0,611

Πίνακας 29. Index 2015.

	poverty	hunger	health	GDI	GII	economy	quality life
CHE	1	0,350	0,260	0,967	0,034	0,174	0
BRA	0,942	0,491	0,418	0,99	0,421	0,251	0,206
HON	0,848	0,456	0,443	0,972	0,424	0,217	0,719
SSD	0,599	0,367	0,401	0,851	0,597	0,014	0,611

Πίνακας 30. Index 2017.

	poverty	hunger	health	GDI	GII	economy	quality life
CHE		0,346	0,180	0,967	0,018	0,125	0
BRA	0,941	0,493	0,308	0,992	0,395	0,214	0,204
HON	0,861	0,457	0,327	0,955	0,447	0,220	0,708
SSD	0,616	0,182	0,464	0,844	0,595	0,036	0,611

Πίνακας 31. Index 2019

Υποθ. Περίπτ.1	Υποθ. Περίπτ.2	Υποθ. Γινόμε.	Rescaling	
0	1	0	1	0,5
0,1	0,9	0,3	0,7	0,2
0,2	0,8	0,4	0,6	0,1
0,3	0,7	0,45825757	0,541742	0,041742
0,4	0,6	0,48989795	0,510102	0,010102
0,5	0,5	0,5	0,5	0
0,6	0,4	0,48989795	0,510102	0,010102
0,7	0,3	0,45825757	0,541742	0,041742
0,8	0,2	0,4	0,6	0,1
0,9	0,1	0,3	0,7	0,2
1	0	0	1	0,5

Πίνακας 32. Υποθετική κατανομή

	poverty	hunger	health	GDI	GII	economy	quality life
CHE	1	0,652	0,869	0,97	0,961	0,169	0,5
BRA	0,957	0,517	0,637	0,989	0,563	0,218	0,286
HON	0,858	0,547	0,632	0,986	0,576	0,249	0,222
SSD	0,585	0,609	0,573	0,851	0,397	0,053	0,111

Πίνακας 33. Rescaled Index 2015.

	poverty	hunger	health	GDI	GII	economy	quality life
CHE	1	0,650	0,740	0,967	0,966	0,174	0,5
BRA	0,942	0,509	0,582	0,99	0,579	0,251	0,294
HON	0,848	0,544	0,557	0,972	0,576	0,217	0,219
SSD	0,599	0,633	0,599	0,851	0,403	0,014	0,111

Πίνακας 34. Rescaled Index 2017.

	poverty	hunger	health	GDI	GII	economy	quality life
CHE		0,654	0,820	0,967	0,982	0,125	0,5
BRA	0,941	0,507	0,692	0,992	0,605	0,214	0,296
HON	0,861	0,543	0,673	0,955	0,553	0,220	0,208
SSD	0,616	0,818	0,536	0,844	0,405	0,036	0,111

Πίνακας 35. Rescaled Index 2019.

	CHE	BRA	HON	SSD
HUMAN WELLBEING INDEX 2015	0,642	0,525	0,513	0,328

Πίνακας 36. Human wellbeing index 2015

	CHE	BRA	HON	SSD
HUMAN WELLBEING INDEX 2017	0,629	0,530	0,490	0,275

Πίνακας 37. Human wellbeing index 2017

	CHE	BRA	HON	SSD
HUMAN WELLBEING INDEX 2019	0,563	0,535	0,498	0,323

Πίνακας 38. Human wellbeing index 2019

	HUMAN WELLBEING INDEX			
YEARS	CHE	BRA	HON	SSD
2015	0,642	0,525	0,513	0,328
2017	0,629	0,530	0,490	0,275
2019	0,563	0,535	0,498	0,323

Πίνακας 39. Συγκεντρωτικός πίνακας του HWI